

SKUPINA POSLANCOV NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

**Ústavný súd Slovenskej republiky
Hlavná 110
042 65 Košice**

V Bratislave 11.1.2017

sp. zn.: PL. ÚS 50/2015

Navrhovatelia: Skupina poslancov Národnej rady Slovenskej republiky

Zastúpení: POLÁČEK & PARTNERS s.r.o.

advokátska kancelária so sídlom Vajnorská 100/A, 831 04 Bratislava,
Slovenská republika, IČO: 50 568 124, zapísaná v Obchodnom registri
Okresného súdu Bratislava I, oddiel: Sro, vložka č.: 114802/B

**Vyjadrenie k stanoviskám vlády Slovenskej republiky a Národnej
rady Slovenskej republiky v konaní PL. ÚS 50/2015**

PRÍLOHY

- Kópia internetovej stránky Úradu pre reguláciu sieťových odvetví s informáciou o zverejnení zoznamov výrobcov elektriny, ktorí si nemali splniť povinnosti podľa § 4 zákona č. 309/2009 Z. z., zo dňa 11.1.2017.
- Zoznam výrobcov elektriny na území prevádzkovateľa regionálnej distribučnej sústavy Západoslovenská distribučná, a.s., ktorí si nemali splniť povinnosti podľa § 4 zákona č. 309/2009 Z. z.
- Zoznam výrobcov elektriny na území prevádzkovateľa regionálnej distribučnej sústavy Stredoslovenská energetika – Distribúcia, a.s., ktorí si nemali splniť povinnosti podľa § 4 zákona č. 309/2009 Z. z.
- Zoznam výrobcov elektriny na území prevádzkovateľa regionálnej distribučnej sústavy Východoslovenská distribučná, a.s., ktorí si nemali splniť povinnosti podľa § 4 zákona č. 309/2009 Z. z.
- Oznámenie spoločnosti Východoslovenská distribučná, a.s. o nemožnosti uplatnenia si podpory pre kalendárny rok 2015 voči spoločnosti MOLTO s.r.o., zo dňa 15.12.2014.
- List spoločnosti Stredoslovenská energetika – Distribúcia, a.s. o nemožnosti uplatnenia si podpory pre kalendárny rok 2015 voči spoločnosti STENERGY, s.r.o., zo dňa 17.12.2014.
- Oznámenie spoločnosti Západoslovenská distribučná, a.s. o zániku práva na podporu vo forme doplatku pre rok 2015 voči spoločnosti OPERA Energy, a.s., zo dňa 17.12.2014.
- Uznesenie Okresného súdu Žilina o prerušení konania v právnej veci žalobcu MV – Energy, s.r.o. proti žalovanému v prvom rade Stredoslovenská energetika – Distribúcia, a.s. a žalovaného v druhom rade Stredoslovenská energetika, a.s., sp. zn.: 38Cb/315/2015, zo dňa 12.12.2016.
- Upovedomenie Okresného súdu Žilina o prerušení konania v prácnej veci žalobcu SOLEN ŽILINA, s.r.o., proti žalovanému v prvom rade Stredoslovenská energetika – Distribúcia, a.s. a žalovaného v druhom rade Stredoslovenská energetika, a.s., sp. zn.: 38Cb/531/2015, zo dňa 27.9.2016.
- Uznesenie Okresného súdu Žilina o prerušení konania v právnej veci žalobcu FVE Krásna, s.r.o. proti žalovanému v prvom rade Stredoslovenská energetika – Distribúcia, a.s. a žalovaného v druhom rade Stredoslovenská energetika, a.s., sp. zn.: 38Cb/319/2015, zo dňa 12.12.2016.
- Uznesenie Okresného súdu Žilina o prerušení konania v právnej veci žalobcu Aspex, s.r.o. proti žalovanému v prvom rade Stredoslovenská energetika – Distribúcia, a.s. a žalovaného v druhom rade Stredoslovenská energetika, a.s., sp. zn.: 38Cb/301/2015, zo dňa 12.12.2016.
- Uznesenie Okresného súdu Žilina o prerušení konania v právnej veci žalobcu Hriňovská energetická, s.r.o., proti žalovanému v prvom rade Stredoslovenská energetika –

Distribúcia, a.s. a žalovaného v druhom rade Stredoslovenská energetika, a.s., sp. zn.: 38Cb/336/2015, zo dňa 12.12.2016.

- Uznesenie Okresného súdu Žilina o prerušení konania v právnej veci žalobcu STENERGYS, s.r.o., proti žalovanému v prvom rade Stredoslovenská energetika – Distribúcia, a.s. a žalovaného v druhom rade Stredoslovenská energetika, a.s., sp. zn.: 38Cb/291/2015, zo dňa 12.12.2016.

I. POPIS SKUTKOVÉHO STAVU

1. Skupina poslancov Národnej rady Slovenskej republiky (ďalej len „**Navrhovatelia**“), v súlade s ustanovením čl. 125 ods. 1 písm. a) Ústavy Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. (ďalej len „**Ústava**“) v spojení s ustanoveniami § 18 ods. 1 písm. a) a § 37 ods. 1 zákona č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov (ďalej len „**Zákon o Ústavnom súde**“), dňa 13.7.2015 podali návrh na začatie konania o súlade ustanovenia § 4 ods. 3 zákona č. 309/2009 Z. z. o podpore obnoviteľných zdrojov energie a vysoko účinnej kombinovanej výroby a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „**Zákon o podpore OZE**“) s Ústavou a s Dodatkovým protokolom (ďalej len „**Dodatkový protokol**“) k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ktorý bol uverejnený v zbierke zákonov pod č. 209/1992 Zb. (ďalej len „**Dohovor**“).
2. Navrhovateľom bolo Ústavným súdom Slovenskej republiky (ďalej len „**Ústavný súd**“) doručené stanovisko vlády Slovenskej republiky (ďalej len „**Vláda**“) zo dňa 21.12.2015 a stanovisko Národnej rady Slovenskej republiky (ďalej len „**Národná rada**“) zo dňa 26.4.2016 (spoločne aj „**Stanoviská**“). V nadväznosti na obsah oboch stanovísk podávajú Navrhovatelia toto vyjadrenie.

II. OCHRANA PRED ZÁSAHOM DO MAJETKU PODĽA ESĽP

A. Ústavnoprávny rozmer ochrany majetku

3. Článok 20 Ústavy a čl. 1 Dodatkového protokolu garantuje každému právo vlastníť majetok a právo na ochranu vlastníctva.
4. Podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy „*každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu*“.
5. Podľa čl. 20 ods. 4 Ústavy „*Vyvlastnenie alebo nútené obmedzenie vlastníckeho práva je možné iba v nevyhnutnej miere a vo verejnom záujme, a to na základe zákona a za primeranú náhradu*“.
6. Podľa čl. 1 Dodatkového protokolu platí, že

„Každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

Predchádzajúce ustanovenie nebráni právu štátov prijímať zákony, ktoré považujú za nevyhnutné, aby upravili užívanie majetku v súlade so všeobecným záujmom a zabezpečili platenie daní a iných poplatkov alebo pokút.“

B. Výklad v súlade s Európskym dohovorom

7. Ústavný súd v rámci svojej judikatúry opakovane uviedol, že **vykladá a aplikuje čl. 20 Ústavy tak, aby jeho výklad a aplikácia boli v súlade s čl. 1 Dodatkového protokolu** a s jeho výkladom a aplikáciou zo strany ESĽP. (PL. ÚS 17/00; III. ÚS 328/05; I. ÚS 205/07, I. ÚS 199/2015)

8. V zmysle uvedeného považujú Navrhovatelia za nevyhnutné bližšie sa zaoberať výkladom pojmu „majetok“, typom zásahu do majetku a spôsobom jeho ochrany tak, ako to stanovujú kritériá Dodatkového protokolu a existujúca záväzná judikatúra ESLP.

C. Test čl. 1 Dodatkového protokolu

9. Pri skúmaní zásahu do práva na majetok je v kontexte judikatúry ESLP potrebné vychádzať z testu čl. 1 Dodatkového protokolu (t. j. testu zásahu do práva na majetok) a v rámci neho zodpovedať na nasledovné otázky.
- Je možné chránený statok podriadiť pod pojem „majetok“?
 - Došlo k zásahu do majetku?
 - Je zásah do majetku možné ospravedlniť?
10. Uvedený prístup ESLP pri posudzovaní zásahu do práva vlastníť majetok je **aplikovateľný aj v podmienkach Ústavného súdu**, ktorý k výkladu čl. 1 Dodatkového protokolu pristupuje zhodne s praxou ESLP. (*Kmec, Kosař, Kratochvíl a Bobek: Evropská úmluva o lidských právech. C.H.Beck. 2012, str. 1256*)

III. PODPORA PREDSTAVUJE MAJETKOM

A. Definícia majetku

11. Podľa Navrhovateľov v tomto konaní neexistuje pochybnosť o tom, že **podpora vo forme doplatku alebo výkupu elektriny za cenu na straty, ktorá je garantovaná výrobcem elektriny z OZE na dobu 15 rokov, predstavuje majetok** v zmysle ustálenej judikatúry Ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva. Navrhovatelia rázne odmietajú akékoľvek dezinterpretácie, podľa ktorých je podpora iba akousi „formou zvýhodnenia“.
12. **Navrhovatelia zdôrazňujú, že pojem majetok resp. vlastníctvo je potrebné vykladať extenzívne.** Pod pojem majetok je tak potrebné zaradiť akúkoľvek majetkovú hodnotu alebo majetkový záujem. Tento pojem má autonómny význam a zahŕňa širokú škálu práv a záujmov. (*Kmec, Kosař, Kratochvíl a Bobek: Evropská úmluva o lidských právech. C.H.Beck. 2012, str. 1247; Jacobs, White & Covey: The European Convention on Human Rights. Oxford University Press. 2010, str. 481*)
13. Navrhovatelia poukazujú na to, že **za majetok sa považuje akýkoľvek nárok či záujem majetkovej povahy, ktorý má nejakú hodnotu.** (*Kmec, Kosař, Kratochvíl a Bobek: Evropská úmluva o lidských právech. C.H.Beck. 2012, str. 1257*)
14. V dôsledku extenzívneho poňatia majetku resp. vlastníctva judikatúra ESLP pod pojem majetok zahrнула hnutel'ný a nehnuteľný majetok, hmotné a nehmotné statky, akcie, patenty, rozhodnutia, nárok na dôchodok, nárok na nájomné, ekonomické záujmy spojené s podnikaním, právo vykonávať profesiu, legitímne očakávania, právne nároky a pod. (*Carss-Frisk: The right to property. A guide to the implementation of Article 1 of Protocol No. 1 to the European Convention on Human Rights. Council of Europe. 2003, str. 6*)

15. V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že ochrana poskytovaná čl. 1 Dodatkového protokolu sa vzťahuje aj na **legitímne očakávania, ktorých predmetom je nadobudnutie majetkovej hodnoty v budúcnosti**. (*Rozhodnutie ESLP vo veci Glaser proti Českej republike, č. 55179/00, § 50 – 52, alebo Rozhodnutie ESLP vo veci Anheuser Busch Inc. Proti Portugalsku, č. 73049/01, § 63 – 65*)
16. Z judikatúry ESLP jednoznačne vyplýva, že **očakávania sú legitímne, ak vyplývajú priamo z právnej úpravy**. (*Rozhodnutie ESLP vo veci N.K.M. proti Maďarskej republike, zo dňa 2. júla 2013, č. 66529/11, § 35*)
17. Európsky súd pre ľudské práva ďalej dodáva, že **doktrína legitímneho očakávania sa prioritne vzťahuje na ochranu majetku a vlastníckeho práva garantovaného Dohovorom a Dodatkovým protokolom**. (*Rozhodnutia ESLP vo veci Anhaeuser-Busch Inc. proti Portugalsku z 11. januára 2007, § 65; Gratzinger a Gratzingerova proti Českej republike zo dňa 10. júla 2002, § 68ff; National & Provincial Building Society, Leeds Permanent Building Society a Yorkshire Building Society proti Spojenému Kráľovstvu, zo dňa 23. októbra 1997, 21319/93, § 62*)
18. Podľa ESLP sú majetkom aj „**také majetkové hodnoty vrátane právnych nárokov, o ktorých môže dotknutá osoba tvrdiť, že má aspoň legitímne očakávanie, že bude efektívne požívať svoje majetkové právo**“. (*rozhodnutie ESLP vo veci Pine Valley Development Ltd. a iní proti Írsku, zo dňa 29. novembra 1991 a rozhodnutie ESLP vo veci Pressos Compania Naviera S. S. a iní proti Belgicku, zo dňa 20. novembra 1995*)
19. Uvedený prístup ESLP plne preberá aj judikatúra Ústavného súdu, ktorá považuje za majetok nielen existujúci majetok vo vlastníctve fyzickej alebo právnickej osoby (teda veci alebo iné aktíva, ktoré aktuálne sú vo vlastníctve danej osoby), **ale aj majetok resp. nadobudnutie vlastníctva, ktoré môže fyzická alebo právnická osoba v budúcnosti legitímne očakávať**. Vlastníctvo tak zahŕňa aj iné majetkové hodnoty, vrátane pohľadávok resp. iných peňažných nárokov, v prípade ktorých **existuje legitímna nádej, že budú zhmotnené, resp. konkretizované**. (*III. ÚS 60/04, III. ÚS 534/2011, I. ÚS 205/07, PL. ÚS 3/09*)
20. Zo štrasburskej judikatúry vyplýva, že pod ochranou čl. 1 Dodatkového protokolu je aj tzv. „**záujem vlastníckej povahy**“, ktorý je stotožňovaný s majetkom. Za majetok v podobe záujmu vlastníckej povahy sa podľa ESLP považuje **právo na verejnú podporu či jej zvýšenie v prípade, ak subjekt spĺňa zákonom stanovené kritériá na túto podporu** (rozhodnutie ESLP vo veci Plalam S. P. A. proti Taliansku, č. 16021/02, § 35 – 42), prípadne aj **právo na zvláštny príplatok**, a to aj napriek tomu, že lehota pre jeho uplatnenie na súde už uplynula. (*rozhodnutie ESLP vo veci Lelas proti Chorvátsku, č. 55555/08, § 58*)

B. Legitímne očakávanie podpory ako majetok

21. **V zmysle vyššie uvedeného, právo na podporu vo forme doplatku alebo výkupu elektriny za cenu elektriny na straty, ktoré zákon priznáva výrobcem elektriny z OZE na obdobie 15 rokov, je potrebné považovať za majetok resp. vlastníctvo v zmysle Európskeho dohovoru a Ústavy.**
22. Navrhovatelia poukazujú na to, že legitímne očakávanie výrobcov elektriny z OZE na nadobudnutí podpory, vyplýva priamo zo znenia Zákona o podpore OZE. Podľa ust. § 3

ods. 6 Zákona o podpore OZE platí, že „podpora podľa odseku 1 písm. b), c) a d) sa vzťahuje na zariadenia výrobcu elektriny po dobu 15 rokov od času uvedenia zariadenia do prevádzky (...).“ **Zákon o podpore OZE tak garantuje výrobcovi elektriny z OZE podporu po dobu 15 rokov v jasne stanovenej výške.** Takto garantovaná podpora je legitímnym očakávaním na nadobudnutie majetku, ktoré je chránené čl. 20 Ústavy a čl. 1 Dodatkového protokolu.

23. V tejto súvislosti je potrebné prihliadnuť na to, že výrobcovia elektriny z OZE mali legitímne očakávania na dosiahnutie podpory od momentu ich vstupu na energetický trh. Zákon o podpore OZE im totiž priznal podporu po dobu 15 rokov, pričom táto garancia bola a je legitímnym očakávaním na nadobudnutie majetku.

24. Uvedené vyplýva z príslušného cenového rozhodnutia Úradu pre reguláciu sieťových odvetví, ktoré bolo každému výrobcovi elektriny vydané. **Aktuálne cenové rozhodnutia garantujú každému výrobcovi pevnú cenu elektriny pre stanovenie doplatku na niekoľko rokov dopredu, spravidla do ukončenia 15 ročnej zákonnej podpory.** Tieto rozhodnutia sú dostupné na internetovej stránke Úradu pre reguláciu sieťových odvetví.

<http://www.urso.gov.sk:8088/CISRES/Agenda.nsf/formWebRozhodnutiaValid?OpenForm&Category=E-OZ-OK>

25. Pre úplnosť podotýkame, že prvé roky, počas ktorých sa poskytovala zákonná podpora pre toho-ktorého výrobcu, sa cenové rozhodnutia vydávali na každý rok osobitne. Nakoľko však vždy obsahovalo rovnakú garantovanú výšku ceny, Úrad pre reguláciu sieťových odvetví pristúpil k vydaniu jedného cenového rozhodnutia pre všetky zvyšné roky, na ktoré má výrobca elektriny z OZE garantovanú podporu.

26. Vzhľadom na 15-ročnú garanciu majetku mnohí výrobcovia elektriny z OZE v začiatkoch svojho podnikania pristúpili k financovaniu výstavby elektrární prostredníctvom bankových úverov. Prijatím napádanej právnej úpravy a následným odňatím ročnej podpory prišli výrobcovia elektriny z OZE o značnú časť svojich príjmov, čím sa dostali do nevýhodnej pozície voči bankám a iným dodávateľom, čo do splácania a plnenia svojich záväzkov.

27. Zavedenie napádanej právnej úpravy Navrhovateľa považujú za skrytú sankciu, ktorá má na výrobcov elektriny z OZE veľmi negatívne následky. Dôležitou skutočnosťou je, že pre podstatnú časť výrobcov elektriny predstavuje **výroba elektriny z OZE jediný zdroj príjmu.** Strata podpory má pre nich závažné negatívne následky. Zabezpečenie prevádzky elektrárne na obdobie jedného roka je bez podpory a získania iných zdrojov nemysliteľné.

28. **Navrhovateľa konštatujú, že právo na podporu vo forme doplatku a výkupu elektriny za cenu elektriny na straty je vo svetle judikatúry ESEP a Ústavného súdu nevyhnutné považovať za majetok. Tento majetok má povahu legitímneho očakávania a je plne chránený Ústavou, a čl. 1 Dodatkového protokolu.**

IV. ZÁSAH DO MAJETKU

A. Typológia zásahu do majetku

29. Z ustálenej judikatúry ESELP vyplýva, že čl. 1 Dodatkového protokolu obsahovo pozostáva z troch pravidiel, resp. z troch viet, ktoré v poradí upravujú (i) pokojné užívanie majetku, (ii) zbavenie majetku a (iii) úpravu užívania majetku.
30. Európsky súd pre ľudské práva pri svojej rozhodovacej činnosti vo veciach zásahu do majetku najprv pristupuje k skúmaniu, či došlo k zásahu do majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu. V tejto súvislosti skúma v nižšie uvedenom poradí, či má zásah do majetku povahu
- **zbavenia majetku - (ii)** druhé pravidlo;
 - **úpravy užívania majetku - (iii)** tretie pravidlo;
 - **iného zásahu do pokojného užívania majetku - (i)** prvé pravidlo.
31. Európsky súd pre ľudské práva v rámci svojej rozhodovacej praxe teda rozoznáva **tri typy zásahu do majetku**. Pri preskúmaní zásadu postupuje od konkrétneho k všeobecnému, pričom vždy zdôrazňuje vzájomnú prepojenosť týchto pravidiel. (*Kmec, Kosař, Kratochvíl a Bobek: Evropská úmluva o lidských právech. C.H.Beck. 2012, str. 1246; Jacobs, White & Covey: The European Convention on Human Rights. Oxford University Press. 2010, str. 478*)
32. Zbavenie majetku (ii) ako druhé pravidlo je podľa ESELP kategóriou najužšou. Úprava užívania majetku (iii) ako tretie pravidlo je kategóriou širšou a zahrňuje situácie pozbavenia držby či inej kontroly majetku, ktoré však nedosahujú stupeň faktického vyvlastnenia.
33. **Pravidlo (i) uvedené v prvej vete čl. 1 Dodatkového protokolu vymedzuje akýkoľvek iný zásah do pokojného užívania majetku. Obsahom tohto zásahu do majetku je akýkoľvek iný zásah, ktorý nemožno zahrnúť pod úzko vymedzené zásahy v zmysle druhého alebo tretieho pravidla.**
34. Z judikatúry ESELP vyplýva, že **typy zásahu uvedené v pravidlách (ii) a (iii) sú špecifickými prípadmi zásahu** do práva na pokojné užívanie majetku a musia byť z tohto dôvodu **vykladané vo svetle (i) prvého pravidla** zakotveného v prvej vete čl. 1 Dodatkového protokolu. (*Rozhodnutie ESELP vo veci Dangeville proti Francúzsku, č. 36677/97, zo dňa 16.4.2002, § 51*)
35. Ako to ESELP vyslovene uvádza, „*druhé a tretie pravidlo sa vzťahujú na zvláštne prípady zásahov do vlastníckeho práva, a preto je nutné ich vykladať vo svetle zásady zakotvenej v prvom pravidle.*“ (*rozhodnutie ESELP vo veci Hutten-Czapska proti Poľsku, č. 35014/97, § 157*)
36. **Z uvedeného vyplýva, že zásah do pokojného užívania majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu je najširšou kategóriou zásahu, ktorá v sebe okrem iných zásahov zahrňa aj špeciálne typy zásahu do majetku v podobe pozbavenie majetku, resp. úpravy užívania majetku.**

37. Zároveň platí, že pozbavenie majetku (vyvlastnenie) alebo úprava jeho užívania (obmedzenie), sa musia vždy vykladať v súlade s ochranou pokojného užívania majetku stanoveného v prvom pravidle čl. 1 Dodatkového protokolu.
38. **Z uvedeného vyplýva, že aj keby zásah do majetku nespadal pod špeciálne pravidlá vyvlastnenia alebo obmedzenia majetku podľa druhého a tretieho pravidla čl. 1 Dodatkového protokolu, musí byť potenciálny zásah posudzovaný vo svetle všeobecnej zostatkovej klauzuly podľa čl. 1 Dodatkového protokolu. Ústavný súd tak vždy musí posudzovať, či došlo k zásahu do pokojného užívania majetku.**
39. **Aj keby určitý zásah typologicky nevykazoval presné znaky vyvlastnenia alebo núteného obmedzenia, vždy môže vykazovať znaky iného zásahu do pokojného užívania majetku v zmysle zostatkovej klauzuly čl. 1 Dodatkového dohovoru.**

B. Extenzívne poňatie zásahu

40. Európsky súd pre ľudské práva sa priklonil k **extenzívnemu výkladu zásahu do majetku** resp. do vlastníckeho práva.
41. Extenzívne poňatie zásahu do majetku vo svojej podstate znamená, že pokiaľ je určitý „statok“ majetkom, tak potom akékoľvek požiadavky alebo obmedzenia ohľadom tohto majetku budú vždy podriaditeľné pod nejakú kategóriu zásahu. Podmienka existencie zásahu tak nepredstavuje prekážku v prípade, keď súd už akceptoval, že statok, o ktorý sa v danom prípade jedná je majetkom. (*Kmec, Kosař, Kratochvíl a Bobek: Evropská úmluva o lidských právech. C.H.Beck. 2012, str. 1265*)
42. Taktiež je potrebné poukázať na to, že v najnovšej judikatúre rozlišovanie medzi jednotlivými formami zásahu stráca faktický význam, nakoľko ESHP významne zjednotil podmienky posudzovania oprávnenosti zásahu. Európsky súd pre ľudské práva dokonca v niektorých prípadoch sám rezignoval na podriadenie skutkových okolností pod jedno z vyššie uvedených 3 pravidiel resp. zásahov. (*Broniowski proti Poľsku, č. 31443/96 zo dňa 22.6.2004, § 143-146*)
43. K poňatiu extenzívneho poňatia zásahu sa priklonil aj Ústavný súd, keď uviedol, že „*ESLP pri aplikácii čl. 1 dodatkového protokolu interpretuje v ňom obsiahnutý pojem „zbaviť majetku“ extenzívne tak, aby sa ochrana vzťahovala nielen na vyvlastnenie majetku, ale aj na obmedzenie vlastníckych práv. Tento prístup zohľadňuje vo svojej judikatúre aj ústavný súd.*“ (Ústavný súd, sp. zn.: PL. ÚS 3/09)
44. Judikatúra za zásah považuje napríklad:
- stratu majetku v dôsledku porušenia právnych predpisov (*ESLP, Phillips proti Spojenému kráľovstvu, 41087/98, 5.7.2001, § 51*);
 - určenie daňovej povinnosti a uloženie prípadnej pokuty za jej nesplnenie (*ESLP, Špaček s.r.o. proti Českej republike, 26449/95, 9.11.1999, § 41*);

- retroaktívnu daňovú legislatívu (*ESLP, National & Provincial Building Society, the Leeds permanent Building Society and the Yorkshire Building Society proti Spojenému kráľovstvu, 21319/93, 23.10.1997*);
 - reguláciu nájmu (*ESLP, Hutten-Czapska proti Poľsku, 35014/97, 19.6.2006, § 160*);
 - zaistenie akcií v trestnom konaní (Forminster, § 63);
 - zrušenie licencie (*ESLP, Tre Traktoren Aktiebolag proti Švédsku, 10873/84, 7.7.1989, § 55*);
 - zúženie rozsahu oprávnení vyplývajúcich z práva vlastníť majetok (*ÚSSR, II. ÚS 8/97, 26.3.1997*);
 - reguláciu sociálneho zabezpečenia (*ÚSČR, PL. ÚS 2/08*);
 - zavedenie daňovej povinnosti (*ÚSČR, PL. ÚS 29/08*);
 - uloženie pokuty (*ÚSČR, PL. ÚS 12/03*).
45. **Navrhovatelia poukazujú na to, že zásahom do práva vlastníť majetok je akýkoľvek zásah, ktorý narúša pokojné užívanie majetku, obmedzuje jeho užívanie alebo majetok akýmkoľvek spôsobom znižuje alebo odníma.**

C. Spôsobilosť zákona zasiahnuť do majetku

46. **Z ustálenej judikatúry je zrejmé, že k zásahu do majetku môže dôjsť aj priamo zákonom.**
47. Zásah do práva vlastníť majetok môže byť vykonaný či už právne alebo fakticky. Právny zásah do majetku vzniká buď **nezákonným procesom odňatia vlastníckeho titulu (v podmienkach Ústavného súdu aj priamym vyvlastnením zákonom) alebo prijatím právnej úpravy** (rozhodnutie *ESLP vo veci Pressos Compania Naviera S. S. a iní proti Belgicku, zo dňa 20. novembra 1995*). Z judikatúry *ESLP* vyplýva, že k vyvlastneniu *de facto* môže dôjsť aj bez prijatia právneho predpisu alebo bez vydania akéhokoľvek administratívneho rozhodnutia. (*Pozri: rozhodnutie ESLP vo veci Papamichalopoulos a ďalší proti Grécku, č. 14556/9, zo dňa 26. júna 1993, § 45 týkajúce sa faktického zabratia pozemkov*)
48. Pri úprave užívania majetku (obmedzení vlastníckeho práva) môže dôjsť k zásahu do majetku buď **zákonom** (rozhodnutie *ESLP vo veci Spadea a Scalabrino proti Taliansku, č. 12868/87, zo dňa 28. septembra 1995, § 28, týkajúcej sa zákonom uloženej nemožnosti vykonávať právoplatné rozhodnutia, alebo rozhodnutie vo veci Hutten-Czapska proti Poľsku, č. 35014/97, zo dňa 19. júna 2006, § 160, týkajúce sa zavedenia štátnej regulácie nájmu*), alebo **nezákonnými rozhodnutiami orgánov verejnej správy na základe zákona**. (rozhodnutie *ESLP vo veci Špaček, s.r.o. proti Českej republike, č. 72034/01, zo dňa 31. júla 2008, § 86, týkajúce sa určenia daňovej povinnosti a uloženia pokuty za jej nesplnenie*)
49. V prípade iného zásahu do pokojného užívania majetku môže dôjsť k zásahu do majetku **zákonom** (rozhodnutie *ESLP vo veci Grécke rafinérie Stran a Stratis Andreadis proti*

Grécku, č. 13427/87, zo dňa 9. decembra 1994, § 68, týkajúce sa vylúčenia zodpovednosti štátu za škodu priamo zákonom), **faktickým úkonom** (rozhodnutie ESĽP vo veci Solodyuk proti Rusku, č. 67099/01, zo dňa 12. júla 2005, § 29, týkajúce sa oneskoreného vyplatenia dôchodkov), **nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej správy** (rozhodnutie ESĽP vo veci Jasiuniené proti Litve, č. 41510/98, zo dňa 6. marca 2003, § 45, týkajúce sa odmietnutia vykonania výkonu právoplatného rozhodnutia), alebo **akýmkoľvek iným úkonom alebo postupom**, ktorým sa zasiahne do pokojného užívania majetku.

50. Európsky súd pre ľudské práva k otázke zásahu do majetkových práv priamo zákonom uviedol, že **ochrana podľa čl. 1 Dodatkového protokolu je aplikovateľná aj na legislatívu ovplyvňujúcu právne vzťahy medzi dvoma subjektmi súkromného práva.** (rozhodnutie ESĽP vo veci Bramelid a Malmström proti Švédsku, č. 8588/79 a 8589/79, 1982)
51. Z uvedeného vyplýva, že bez ohľadu na kategóriu zásahu do majetku, formy tohto zásahu sú koncipované pomerne široko. **Nespochybniteľným faktom však je, že podľa judikatúry ESĽP môže dôjsť k zásahu do majetku priamo zákonom, pričom takýto zásah je identifikovateľný v rámci všetkých typov zásahu podľa čl. 1 Dodatkového protokolu.**

V. NAPÁDANÁ PRÁVNA ÚPRAVA ZASAHUJE DO MAJETKU

A. Vyvlastnenie odporujúce ústavným princípom

52. Navrhovatelia v prvom rade poukazujú na to, že **existencia zásahu v zmysle prvého pravidla čl. 1 Dodatkového protokolu nevyklučuje súčasnú existenciu zásahu vo forme vyvlastnenia alebo obmedzenia užívania majetku.** Druhé a tretie pravidlo je potrebné vždy vykladať vo svetle zásady zakotvenej v prvom pravidle, nakoľko tieto sú len subkategóriou špeciálnych zásahov do pokojného užívania majetku. (rozhodnutie ESĽP vo veci Lithgow a ďalší proti Spojenému kráľovstvu, č. 9006/80, zo dňa 8. júla 1986, § 106)
53. Rovnako aj podľa názoru Ústavného súdu „hranica medzi jednotlivými druhmi zásahov do vlastníckeho práva nemusí byť vždy ostrá a zreteľná. **Úlohou ústavného súdu je posúdiť, o aký zásah v posudzovanom prípade ide, a či je z ústavného hľadiska akceptovateľný.**“ (Ústavný súd, sp. zn.: PL. ÚS 23/06)
54. Z pohľadu ESĽP je vyvlastnením **strata vlastníckeho titulu k určitému statku** (Pellonopää, M., *Reflections on the notion of deprivation of possessions in Article 1 of the First Protocol of the European Convention on Human Rights, in Mahoney and others, Protectiong Human Rights: The European Perspective. Studies in memory od Rolv Ryssdal*).
55. Obdobne to uvádza aj Ústavný súd, podľa ktorého pri vyvlastnení **dôjde k zmene osoby vlastníka.** (II. ÚS 8/97) V tejto súvislosti nie je nevyhnutné, aby došlo k formálnemu prevodu vlastníctva. Podľa ESĽP je úplne postačujúce, ak došlo k *de facto* vyvlastneniu.
56. Podľa Navrhovateľov napádaná právna úprava **vykazuje znaky neústavného vyvlastnenia.** Napádaná právna úprava totiž reálne odníma výrobcom elektriny, ktorí

si nespĺnili oznamovaciú povinnosť podľa § 4 ods. 2 písm. c) Zákona o podpore OZE (ďalej len „**oznamovacia povinnosť**“), finančnú podporu na jeden celý kalendárny rok. Túto finančnú podporu pritom zákon výrobcom garantuje na obdobie 15 rokov v presne stanovenej výške. Napádanou právnou úpravou tak dochádza k odňatiu zákonom garantovaného majetku výrobcovi elektriny.

57. Napádaná právna úprava **de facto vyvlastňuje výrobcov elektriny**.
58. Napriek zmätočnej formulácii Napádateľnej právnej úpravy, ktorá hovorí o „nemožnosti uplatnenia práva na podporu“, nejde o dočasnú nemožnosť alebo nejaký menej invazívny zásah do majetku, ale o permanentné odňatie ročnej podpory, ktorá sa výrobcovi elektriny z OZE nikdy nevráti, resp. nikdy mu už nebude poskytnutá.
59. **Podľa Navrhovateľov je nepochybné, že nárok na podporu je majetkom výrobcov elektriny z OZE, do ktorého bolo zasiahnuté Napádanou právnou úpravou.**

B. Obmedzenie užívania majetku

60. Pokiaľ by sa Ústavný súd nestotožnil s tým, že Napádaná právna úprava má povahu faktického vyvlastnenia, Navrhovatelia poukazujú na to, že Napádaná právna úprava **svojím následkom vykazuje znaky obmedzenia vlastníctva vo forme úpravy užívania majetku** podľa tretieho pravidla čl. 1 Dodatkového protokolu.
61. Pod úpravou užívania majetku bude spadať akýkoľvek právny predpis upravujúci nakladanie s majetkom, ktorý síce vlastníka obmedzuje v užívaní majetku, avšak nedosahuje intenzitu právneho alebo faktického zbavenia majetku. Typickým príkladom spadajúcim pod úpravu užívania majetku sú **vnútroštátne systémy regulácií či iných systematických obmedzení vlastníckej slobody**. (*Kmec, J., Kosař, D., Kratochvíl, J., Bobek, M. Evropská úmluva o lidských právech. Komentář. 1 vydání. Praha : C. H. Beck, 2012, str. 1267*)
62. Podľa Európskeho súdu pre ľudské práva do tejto kategórie zásahu je potrebné zaradiť napríklad také opatrenia, ktoré zabezpečujú platenie daní, poplatkov a pokút. (*Carss-Frisk: The right to property. A guide to the implementation of Article 1 of Protocol No. 1 to the European Convention on Human Rights. Council of Europe. 2003, str. 6*)
63. **Napádaná právna úprava má podľa Navrhovateľov regulatívnu povahu regulácie poskytovania podpory**, čo priznáva aj sám zákonodarca, keď uvádza, že účelom právnej úpravy je „**zabezpečiť efektívnejšie fungovanie podpory elektriny z obnoviteľných zdrojov energie a vysoko účinnej kombinovanej výroby**“.
64. **Podľa legislatívneho zámeru má Napádaná právna úprava regulovať podmienky priznávania podpory pre výrobcov elektriny z OZE**. Fakticky však táto regulácia zasahuje do vlastníctva a legitímneho očakávania výrobcov elektriny z OZE, ktorým je zákonom garantovaná 15-ročná podpora. Vzhľadom na túto skutočnosť Napádaná právna úprava predstavuje zásah do vlastníctva.
65. **Vágný a ničím nekonkretizovaný zámer zákonodarcu ohľadom akéhosi „efektívneho“ regulovania podpory (ktoré zákonodarca mimochodom doteraz nezdôvodnil, čo sa pod efektívnou reguláciou rozumie) spôsobuje,**

že Napádaná právna úprava zasahuje do majetku výrobcov elektriny z OZE. Aplikáciou Napádanej právnej úprave nedochádza k zefektívneniu priznávania podpory, ale k odčerpaniu časti majetku výrobcov elektriny z OZE.

C. Zásah do pokojného užívania majetku

66. Podľa Navrhovateľov má Napádaná právna úprava povahu aj **zásahu do pokojného užívania majetku** v zmysle tretieho generálneho pravidla čl. 1 Dodatkového protokolu. Nie je pritom rozhodujúce, či tento zásah vykazuje určité špecifická vyvlastnenia alebo obmedzenia užívania majetku.
67. Aj keď Navrhovatelia majú za to, že napádaná právna úprava vykazuje znaky faktického vyvlastnenia, resp. obmedzenia vlastníctva, v zmysle konštantnej judikatúry ESLEP platí, že **každé vyvlastnenie a obmedzenie vlastníctva je zároveň zásahom do pokojného užívania majetku.**
68. **Zásah do pokojného užívania majetku je z pohľadu Navrhovateľov založený už samotnou Napádanou právnou úpravou, ktorá okrem toho, že je vo vzťahu k výrobcom elektriny z OZE neprimerane a nedôvodne invazívna, nemá dostatočnú hmotnoprávnu a procesnú kvalitu.**
69. Navrhovatelia považujú argument Vlády a Národnej rady o tom, že Napádaná právna úprava je iba legitímnou úpravou „podmienok“ podpory, za irelevantný. **Z pohľadu judikatúry ESLEP totiž nie je rozhodujúce ako zákonodarca svoju právnú úpravu sám nazýva, ale podstatné je, či je prijatie tejto právnej úpravy spôsobilé zasiahnuť do práva pokojne užívať majetok garantovaný zákonom.**
70. Navrhovatelia sú toho názoru, že Napádaná právna úprava (bez ohľadu na to ako ju zákonodarca nazýva) zasahuje do užívania majetku, ktorý je pre výrobcov elektriny z OZE garantovaný priamo zákonom.
71. Podľa navrhovateľov je **zákon sám o sebe spôsobilý zasiahnuť do práva na majetok buď ako celok** napr. v prípade vyvlastnenia vykonaného nie na základe zákona, ale priamo zákonom (rozhodnutia Ústavného súdu sp. zn.: PL. ÚS 36/95, a sp. zn.: PL. ÚS 22/06), alebo tým, že **nemá dostatočnú právnú kvalitu.**
72. S odkazom na vyššie uvedené majú Navrhovatelia za to, že napádaná právna úprava narúša pokojné užívanie majetku výrobcov elektriny. Napádaná právna úprava sama o sebe spôsobuje zásah do majetku výrobcov elektriny z OZE nie len tým, že **bez dôvodne odníma majetok výrobcov elektriny z OZE, ale aj tým, že pre výrobcov elektriny z OZE neposkytuje dostatočné procesné záruky ochrany užívania majetku.**

D. Konštatovanie zásahu do majetku

73. **Navrhovatelia záverom konštatujú, že Napádaná právna úprava zasahuje do majetku výrobcov elektriny z OZE.**
74. V zmysle vyššie uvedeného sú Navrhovatelia toho názoru, že Napádaná právna úprava je z pohľadu typológie zásahov definovaných v čl. 1 Dodatkového protokolu **iným**

zásahom do pokojného užívania majetku výrobcov elektriny z OZE, a to už bez ohľadu na to, či Napádaná právna úprava vykazuje alebo nevykazuje špeciálne znaky vyvlastnenia alebo obmedzenia užívania vlastníctva.

75. Vzhľadom na formuláciu Napádanej právnej úpravy a zákonodarcom zamýšľaný okruh regulácie, **je možné Napádanej právnej úpravy priradiť aj špecifické znaky vyvlastnenia, resp. obmedzenia užívania majetku**. Napádaná právna úprava má regulačný charakter a *de facto* zbavuje výrobcov elektriny z OZE ich majetku. Navyše, sankcia je uplatňovaná súkromným prevádzkovateľom distribučnej sústavy, ktorý nemá kompetenciu rozhodovať o právach a právom chránených záujmoch výrobcov elektriny z OZE.
76. Navrhovatelia na dôvažok dodávajú, že **v zmysle judikatúry ESHP je výlučnou úlohou Ústavného súdu, aby preskúmal realitu konkrétneho prípadu a aby posúdil a určil, či sa jedná o prípad vyvlastnenia a aká je jeho povaha** (rozhodnutie ESHP vo veci Sporrong a Lönnroth proti Švédsku, č. 7151-2/75, zo dňa 23. septembra 1982, § 63).
77. Ústavný súd v tejto súvislosti uviedol, že „*hranica medzi jednotlivými druhmi zásahov do vlastníckeho práva nemusí byť vždy ostrá a zreteľná. Úlohou ústavného súdu je posúdiť, o aký zásah v posudzovanom prípade ide, a či je z ústavného hľadiska akceptovateľný*“ (Ústavný súd, sp. zn.: PL. ÚS 23/06).
78. Podľa judikatúry ESHP **je tiež možné, aby súd samostatne uvážil, o ktorý typ zásahu do majetku sa jedná, a teda či ide o zásah podľa prvého, druhého alebo tretieho pravidla aj napriek tomu, že argumentácia návrhu na začatie konania poukazuje iba na niektorý z typov zásahov** (rozhodnutie ESHP vo veci Dangeville proti Francúzsku, č. 36677/97, zo dňa 16. apríla 2004, § 51, týkajúce sa prekvalifikovania zásahu do majetku z druhého a tretieho pravidla na pravidlo prvé).

VI. ZÁSAAH DO MAJETKU NIE JE OSPRAVEDLNITEĽNÝ

A. Test ospravedlniteľnosti

79. Podľa ustálenej judikatúry Ústavného súdu a právnej doktríny **je možné zásah do majetku ospravedlniť iba vtedy, ak spĺňa tieto tri podmienky:**
- existencia zásahu do majetku **na základe zákona** (princíp legality);
 - **zásah sledoval legitímny cieľ** (verejný záujem);
 - **primeranosť** zásahu (proporcionalita alebo rovnováha).
80. Z pohľadu judikatúry ESHP je vo svetle čl. 1 Dodatkového protokolu zásah do majetku ospravedlniteľný po splnení obdobných podmienok, a to:
- zásah bol vykonaný **v súlade s podmienkami stanovenými v zákone** (princíp legality);
 - **existencia verejného záujmu** (princíp legitimacy);
 - **verejný záujem je vyvážený** vo vzťahu k zásahu do individuálnych práv (princíp primeranosti).

81. Na to, aby mohol byť zásah ospravedlňiteľný je potrebné splniť **všetky tri podmienky súčasne**. Pokiaľ nebola splnená čo i len jedna podmienka, nie je potrebné skúmať splnenie ďalších podmienok. (*Kmec, Kosař, Kratochvíl a Bobek: Evropská úmluva o lidských právech. C.H.Beck. 2012, str. 1265; pozri tiež rozhodnutie ESĽP vo veci Družstevní záložna Pria proti České republice, č. 72034/01, zo dňa 31.7.2008*).

B. Rozpor s princípom legality

82. Ústavný súd vo svojej judikatúre opakovane uznal existenciu minimálnych garancií procesnej povahy obsiahnutých v čl. 20 ods. 1 ústavy (*napr. nález ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 23/01 z 15. júla 2003, nález sp. zn. III. ÚS 328/05 z 29. marca 2006 alebo nález sp. zn. III. ÚS 260/07 z 13. decembra 2007*). Rovnako ESĽP pri rozhodovaní o porušení čl. 1 dodatkového protokolu hovorí tiež o „inherent procedural requirements“ (základných procesných požiadavkách) označeného ustanovenia (*napr. v rozsudku z 21. mája 2002 vo veci Jokela v. Fínsko, č. 28 856/95*).
83. **Navrhovatelia sú toho názoru, že Napádaná právna úprava zasahuje do vlastníctva tým, že odporuje princípu legality.**
84. Podľa právnej doktríny „**princíp legality** a právnej istoty je inherentnou súčasťou celého Dohovoru a musí byť **zohľadňovaný pri aplikácii všetkých troch pravidiel stanovených v čl. 1 Dodatkového protokolu**“ (Leon Diaz, J. F., Right to Property: scope and case law, 2002).
85. Právna úprava, ktorá má vplyv na pokojné užívanie majetku musí zo svojej invazívnej povahy spĺňať vysoké kritériá kladené na dostatočnú kvalitu právnej úpravy. **Čím intenzívnejšie zákon zasahuje do oblastí základných práv a slobôd, tým väčšie nároky je potrebné klásť na precíznosť takejto úpravy** (Ústavný súd, sp. zn.: PL. ÚS 110/2011).
86. Akýkoľvek nedostatok právnej úpravy, ktorý znevýhodňuje postavenie dotknutého subjektu, spôsobuje rozpor takejto právnej úpravy s čl. 20 ods. 1 a ods. 4 Ústavy a čl. 1 Dodatkového protokolu.
87. **Európsky súd pre ľudské práva vo svojej judikatúre konštatoval, že princíp legality v sebe zahŕňa jednak požiadavku hmotnoprávnej kvality zákona a tiež aj požiadavku jeho procesnej kvality.**
88. **Princíp legality v prvom rade vyžaduje, aby právna úprava bola dostupná, predvídateľná a presná.** (*rozhodnutie ESĽP vo veci Špaček, s.r.o. proti České republice, č. 26449/95, zo dňa 24. mája 2005, § 54*)
89. **Princíp legality rovnako vyžaduje, aby existoval efektívny prostriedok právnej ochrany proti svojvoľnému zásahu zo strany štátu.** (*rozhodnutie ESĽP vo veci Družstevná záložna Pria a priemyselná banka proti České republice, č. 72034/01, zo dňa 31. júla 2008, § 89*)
90. V tejto súvislosti poukazujeme na čl. 20 ods. 4 Ústavy, ktorý dovoľuje obmedziť vlastnícke právo **len na základe zákona**, avšak nedovoľuje jeho obmedzenie priamo zákonom. „*Citované ustanovenie ústavy treba považovať za ústavnú direktívu pre zákonodarcu, ktorý prijíma zákon, na základe ktorého možno vyvlastniť*

alebo nútene obmedziť vlastnícke právo“ (Ústavný súd, sp. zn.: PL. ÚS 36/95). Z judikatúry Ústavného súdu vyplýva, že „*postulovanie povinností majúcich súčasne charakter nútených obmedzení vlastníckeho práva možno v súlade s ústavou realizovať výlučne na základe zákona, nikdy však zákonom samotným*“ (Rozhodnutie Ústavného súdu, sp. zn.: PL. ÚS 22/06).

91. Ústavný súd v rámci svojej rozhodovacej činnosti konštatoval, že „*ústavným predpokladom vyvlastnenia je **povinnosť zákonom upraviť nevyhnutnú mieru a verejný záujem** tohto zásahu do vlastníckeho práva, ale aj povinnosť poskytnúť zaň primeranú náhradu*“ (Ústavný súd, sp. zn.: PL. ÚS 37/95).
92. Zákonodarca môže zasiahnuť do vlastníckeho práva **len na základe zákona**, čo znamená, že v ňom musí **(i)** jasne ustanoviť orgán, ktorý je toto obmedzenie oprávnený vykonať a taktiež **(ii)** určiť postup tohto obmedzenia, procedurálne ho zasadiť do právneho poriadku s tým, že **(iii)** jednotlivcovi musí byť následne daná rozumná možnosť predložiť vec pred orgán verejnej moci pre účely efektívneho domáhania sa preskúmania tohto zásahu. (*pozri napr. rozhodnutie ESĽP vo veci Hentrich proti Francúzsku, sťažnosť č. 13616/88, zo dňa 22. septembra 1994, § 40 a nasl.*)
93. **K zásahu do pokojného užívania majetku došlo zavedením jedinej právnej normy, ktorá neupravuje žiadne ďalšie hmotnoprávne ani procesné podmienky zásahu do majetku, čo je z ústavného hľadiska neprijateľné.**
94. Navrhovatelia poukazujú na to, že okrem kvalitatívnych nedostatkov Napádaná právna úprava nespĺňa ani procesnú požiadavku princípu legality.
95. Ústavný súd vo svojej judikatúre opakovane uznal existenciu **minimálnych procesných garancií** obsiahnutých v čl. 20 ods. 1 ústavy (*napr. nález ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 23/01 z 15. júla 2003, nález sp. zn. III. ÚS 328/05 z 29. marca 2006 alebo nález sp. zn. III. ÚS 260/07 z 13. decembra 2007*). Rovnako ESĽP pri rozhodovaní o porušení čl. 1 dodatkového protokolu hovorí tiež o „inherent procedural requirements“ (základných procesných požiadavkách) označeného ustanovenia (napr. v rozsudku z 21. mája 2002 vo veci Jokela v. Fínsko, č. 28 856/95). Medzi takéto garancie nepochybne patrí aj nestrannosť orgánu verejnej moci v konaní, ktoré sa týka vlastníckeho práva.
96. Dohovor a Dodatkový protokol od národnej právnej úpravy vyžadujú splnenie základnej požiadavky „zákona“. Táto požiadavka v sebe zahŕňa **existenciu procedurálneho postupu (administratívneho konania), v rámci ktorého by došlo k posúdeniu konkrétnej veci oprávnenou autoritou tak, aby sa zamedzilo arbitrárnosti** (pozri: rozhodnutie ESĽP vo veci Winterwerp proti Holandskému kráľovstvu, zo dňa 24.10.1979, § 33).
97. Európsky súd pre ľudské práva k procesnej kvalite právnej úpravy judikoval požiadavku, aby „*opatrenia dotýkajúce sa základných práv a slobôd **boli predmetom istej formy sporného konania pred nezávislým orgánom s právomocou preskúmať dôvody pre uplatnenie týchto opatrení a hodnotiť príslušné dôkazy** (...) každý zásah do pokojného užívania majetku musí byť sprevádzaný procesnými zárukami poskytujúcimi dotknutej fyzickej alebo právnickej osobe rozumnú možnosť predložiť svoju vec príslušným orgánom a účinne napadnúť opatrenie zasahujúce do práv zaručených týmto ustanovením.*

Pri rozhodovaní, či bola táto podmienka splnená, musí byť na príslušné súdne alebo správne konanie prihladané komplexne.“ (rozhodnutie EŠLP vo veci Družstevná záložňa Pria a priemyselná banka proti Českej republike, č. 72034/01, zo dňa 31. júla 2008 § 82 a § 89).

98. **Navrhovatelia poukazujú na to, že k odňatiu podpory pre viac ako 1 100 výrobcov elektriny z OZE fakticky došlo len jednoduchým listom prevádzkovateľa regionálnej distribučnej sústavy bez toho, aby bolo vydané rozhodnutie príslušným orgánom v administratívnom konaní. Výrobcom tak bola odopretá možnosť brániť si svoje práva v rámci administratívneho konania a z povahy veci samej prakticky neexistuje ani žiadna možnosť pre výrobcov elektriny z OZE využiť riadne opravné prostriedky.**
99. Podľa Navrhovateľov je Napádaná právna úprava samoúčelná a samovykonateľná. Je právne neprípustné, aby jej znenie priamo (bez ďalšieho) **umožňovalo súkromnej obchodnej spoločnosti (prevádzkovateľovi distribučnej sústavy) odňatie majetku výrobcov elektriny z OZE.** Nie je dôvodný argument Vlády ani Národnej rady, že išlo iba o „oznámenie“ skutočnosti, že výrobcovia elektriny z OZE nemajú právo na podporu. Podpora je vyplácaná práve prevádzkovateľom distribučnej sústavy, ktorý je povinný uvoľňovať prostriedky podpory. Prevádzkovateľ distribučnej sústavy nebol v pozícii oznamovateľa skutočnosti ale vykonávateľa nezákonnosti.
100. Vo svetle vyššie uvedeného Navrhovateľa poukazujú na to, že podpora je výrobcom elektriny z OZE vyplácaná zo strany prevádzkovateľov distribučných sústav, ktorí sú oficiálne súkromnými akciovými spoločnosťami podnikajúcimi v oblasti energetiky, a ktoré sú zapísané v obchodnom registri. Navrhovatelia upriamujú pozornosť na to, že **sankcionovanie nesplnenia povinností v zmysle Napádanej právnej úpravy vykonávali prevádzkovatelia distribučných sústav ako súkromné právnické osoby** tým, že výrobcov elektriny z OZE iba upovedomili obyčajným listom o tom, že si nemôžu uplatniť právo na podporu na nasledujúci kalendárny rok z dôvodu nesplnenia povinností podľa ust. § 4 ods. 2 Zákona o podpore OZE.
101. **Navrhovatelia sú toho názoru, že prevádzkovatelia distribučných sústav neboli oprávnení „nepriзнаť“ výrobcom elektriny z OZE právo na podporu na nasledujúci kalendárny rok, lebo takúto kompetenciu im zákon nezveril. Prevádzkovatelia distribučnej sústavy nie sú orgánmi verejnej správy, aby rozhodovali o podpore, ktorá výrobcom elektriny patrí priamo zo zákona.** Zákon takúto kompetenciu prevádzkovateľom distribučných sústav nezveruje a je právne neudržateľné, aby si ju prevádzkovatelia distribučných sústav privlastňovali s odkazom na Napádanú právnu úpravu.
102. Výrobcovia elektriny z OZE roky poberali zákonom garantovanú podporu. Po nadobudnutí účinnosti Napádanej právnej úpravy bolo stovkám týchto výrobcov zaslaný list od príslušného prevádzkovateľa distribučnej sústavy, ktorým ich informoval o nesplnení povinnosti podľa § 4 ods. 2 Zákona o podpore OZE a o nemožnosti poberať podporu v danom roku. Množstvo výrobcov bolo pobúrených, nakoľko si boli vedomí, že **oznamovaciu povinnosť, ako aj iné povinnosti podľa § 4 ods. 2 Zákona o podpore OZE splnili.** V mnohých prípadoch prevádzkovateľ distribučnej sústavy odmietal priznať splnenie oznamovacej povinnosti s argumentom, že zásielku nemá zaevidovanú v došlej pošte, alebo dokonca namietal pravosť odtlačku vlastnej pečiatky

z podateľne. Aj napriek predloženým dôkazom boli mnohí výrobcovia elektriny z OZE nútení obrátiť sa na súd a preukazovať oprávnenosť svojho nároku zložitým dokazovaním. V súčasnosti sú vedené desiatky takýchto sporov. Viaceré tieto spory boli prerušené až do vydania rozhodnutie Ústavného súdu v tomto konaní. Dovoľujeme si predložiť niekoľko rozhodnutí o prerušení konania, ktoré preukazujú existenciu sporov o poskytnutie podpory.

103. Považujeme za neprípustné, aby výrobcovia elektriny, ktorému zákon ako aj cenové rozhodnutie garantuje určitú podporu, bola táto podpora odňatá bez akéhokoľvek účinného prostriedku brániť sa. Výrobcovia elektriny z OZE sú tak zverení do milosti, alebo nemilosti prevádzkovateľa distribučnej sústavy, ktorý *de facto* rozhoduje o priznaní alebo nepriznaní podpory v jednotlivých rokoch, a to bez akéhokoľvek zákonného oprávnenia alebo zákonom upraveného postupu.
104. **O viacerých faktických a praktických trhlinách tohto systému svedčí aj to, že Úrad pre reguláciu sieťových odvetví ako aj prevádzkovatelia distribučných sústav dodatočne menili okruh subjektov, ktoré si podľa ich názoru nespĺnili oznamovaciu povinnosť. Nikto nevie, akým spôsobom, z akého dôvodu, aký bol postup pri prehodnocovaní subjektov, atď.**
105. Úrad pre reguláciu sieťových odvetví zverejnil zoznamy subjektov, ktoré si údajne nespĺnili oznamovaciu povinnosť. Boli vyhotovené tri zoznamy, pre každého prevádzkovateľa distribučnej sústavy jeden (<http://www.urso.gov.sk/?q=Informacny-servis/zoznam-vyrobcev-elektriny-ktori-si-nespĺnili-povinnost-poda-%C2%A74-z309-2009>).
106. Pri odmietaní poskytnutia podpory sa jednotliví prevádzkovatelia distribučných sústav odvolávali (okrem iného) na údaje v uvedené v týchto zverejnených zoznamoch. Podotýkame, že tieto zoznamy boli vytvorené a zverejnené protiprávne. Úrad pre reguláciu sieťových odvetví nemá žiadnu právomoc vytvárať takéto zoznamy, alebo zaväzovať takýmito zoznamami prevádzkovateľov distribučných sústavy. Skutočnosťou však bolo, že subjektom uvedeným v týchto zoznamoch bolo odmietnuté poskytnutie podpory.
107. Po niekoľkých mesiacoch však začal Úrad tieto zoznamy meniť s odôvodnením, že bolo dodatočne preukázané, že daný subjekt si splnil svoje povinnosti. Tento stav považujeme za absurdný. **Považujeme za neprípustné, aby Napádaná právna úprava umožňovala, ba priam vyžadovala tento maximálne netransparentný a svojvoľný spôsob zásahov do práv výrobcov elektriny z OZE.**
108. Za účelom preukázania uvedeného si dovoľujeme v prílohe zaslať časti stránky Úradu pre reguláciu sieťových odvetví, ako aj príslušné zoznamy výrobcov elektriny spolu so zmenami.
109. Napádaná právna úprava nielenže **neustanovuje žiadne podmienky konania** ohľadom obmedzenia vlastníctva, ale výrobcom elektriny **neposkytuje žiadne procesné záruky** proti svojvoľnému odňatiu časti majetku zo strany prevádzkovateľa distribučnej sústavy. Navrhovatelia zdôrazňujú, že ohľadom splnenia si oznamovacej povinnosti podľa § 4 ods. 2 Zákona o podpore OZE vždy existuje spor. Tento spor nerieši žiaden orgán v žiadnom administratívnom konaní. **Výrobcovia elektriny nemajú**

možnosť predložiť kompetentnému orgánu svoje dôkazy na preukázanie toho, že oznamovacia povinnosť je *de facto* splnená už dávno pred vymáhaním povinnosti podľa ust. § 4 ods. 2 Zákona o podpore OZE. Proti jednostrannému aktu odňatia podpory (aj napriek tomu, že výrobcovia dokážu fakticky preukázať splnenie oznamovacích povinností a neúčelnosť zavedenej sankcie) sa **výrobcovia elektriny z OZE nemôžu žiadnym spôsobom brániť**. Neexistuje orgán, ktorý by preskúmal ich námietky a vyhodnotil ich dôkazy.

110. **Napádaná právna úprava neobsahuje spomínané určenie štátneho orgánu, ktorý je oprávnený posúdiť splnenie povinností v procese odňatia majetku výrobcov elektriny z OZE.**
111. **Proti svojvoľnému a protizákonnému konaniu súkromných obchodných spoločností vo vzťahu k výrobcom elektriny z OZE Napádaná právna úprava nestanovila žiaden procesný mechanizmus obrany.**
112. Navrhovatelia dodávajú, že procesná garancia ochrany práv výrobcov elektriny z OZE musí byť poskytnutá už v rámci prebiehajúceho konania o tom, či boli splnené procesné podmienky na uplatnenie sankcie podľa Napádanej právnej úpravy. Ako to vyplýva z judikatúry Ústavného súdu a ESLP, k zásahu do majetku môže dôjsť iba na základe zákona. Tento zákon musí stanoviť orgán vykonávajúci tento zásah, ktorý v rámci svojej kompetencie posudzuje oprávnenosť, legitimitu a legalitu vykonávaného zásahu. Musí tu teda existovať „vyvlastňovacie konanie“ alebo „konanie o zásahu“ a orgán štátu, ktorý dôvodnosť tohto zásahu posúdi pri zohľadnení všetkých dôkazov. Nie je možné, aby bol takýmto orgánom všeobecný súd. Úlohou všeobecného správneho súdu je preskúmať zákonnosť už vydaného rozhodnutia orgánu verejnej správy, ktorým boli stanovené podmienky zásahu do majetku. Pokiaľ by sme prisúdili všeobecnému správne súdu oprávnenie posudzovať a vykonávať zásah do majetku, znamenalo by to popretie kompetencií prisúdených správnym orgánom, ktoré nastavila Ústava v čl. 20 ods. 4.
113. Je neprípustné a absurdné, že Zákon o podpore OZE upravuje v prípade čo i len najmenších správnych deliktov, za ktoré môže byť uložená pokuta 500 EUR, presný procesný režim, ktorý chráni výrobcov elektriny z OZE pred svojvoľou, avšak v prípade odňatia podpory vo výške častokrát 1 000-násobne vyššej, nie sú týmto výrobcom poskytnuté žiadne procesnoprávne, alebo iné garancie.
114. **Navrhovatelia v zmysle uvedeného zdôrazňujú, že správny súd posudzuje iba zákonnosť postupu a rozhodovania správneho orgánu, nenahrádza pritom činnosť správneho orgánu (Ústavný súd, sp. zn. IV. ÚS 411/2011).** Navyše, prevádzkovatelia distribučných sústav nie sú orgánmi verejnej správy ale súkromnými spoločnosťami, ktoré konajú nezákonne s odkazom na neústavnú Napádanú právnu úpravu. V prípadnom spore pred správnym súdom by tak nebola daná ich pasívna vecná legitímácia.
115. **Napokon, priznávanie podpory výrobcom elektriny z OZE je sférou verejného práva.** Zákon o podpore OZE je verejnoprávnym predpisom, čo znamená, že mal upravovať administratívne konanie, v rámci ktorého by mohlo dôjsť k zásahu do práv výrobcov elektriny z OZE, čo sa však nestalo. V tejto súvislosti platí zásada, že **„ochrana verejných subjektívnych práv fyzických a právnických osôb zo strany správnych súdov má subsidiárny charakter vo vzťahu k ochrane,**

ktorú poskytujú orgány verejnej správy.“ (Najvyšší súd SR, sp. zn.: 3SZZ/2/2011). Uvedené len podporuje tvrdenie, že procesné garancie ochrany práv výrobcov elektriny z OZE mali byť poskytnuté správny orgánom v administratívnom konaní.

116. **Navrhovatelia považujú za dôležité poukázať aj na to, že vyššie opisované procesné garancie musia byť zachované pri akomkoľvek type zásahu do vlastníctva.** Uvedené potvrdzuje aj judikatúra Ústavného súdu a ESEP.
117. Ústavný súd uvádza, že *„právo na ochranu vlastníctva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy síce neobsahuje explicitnú procedurálnu ochranu, ale jeho autentická ochrana znamená, že procedurálna ochrana je v ňom implikovaná. Ústavný súd už v náleze sp. zn. I. ÚS 23/01 uviedol, že **slovné spojenie "právo na ochranu", ktoré je použité aj v čl. 20 ods. 1 ústavy, implikuje v sebe aj potrebu minimálnych garancií procesnej povahy, ktoré sú ustanovené priamo v čl. 20 ods. 1 ústavy a ktorých nedodržanie môže mať za následok jeho porušenie** (popri porušení základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 a nasl. ústavy). Implicitnú procesnú ochranu ústavný súd **potvrdil aj v ďalších nálezo**ch - sp. zn. III. ÚS 328/05 či sp. zn. III. ÚS 117/06. Uvedený právny názor ústavný súd formuloval **v zhode s judikatúrou ESEP** k čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, v zmysle ktorej **tento článok implikuje, že každý zásah do práva na pokojné užívanie majetku musí byť sprevádzaný procedurálnymi garanciami** umožňujúcimi jednotlivcom rozumnú možnosť predložiť ich vec pred orgán verejnej moci pre účely efektívneho domáhania sa preskúmania zásahu (rozhodnutie ESEP vo veci Hentrich proto Francúzsku, č. 13616/88, zo dňa 22. septembra 1994, § 40 a nasl.)“.*
118. **Z uvedenej judikatúry vyplýva, že procesná ochrana vlastníctva je implicitne stanovená už jeho zakotvením v Ústave bez ohľadu na to, akou formou došlo k zásahu do tohto práva.**
119. V súvislosti s nedostatočnou právnou kvalitou poukazujeme aj na nejasnosť a neurčitosť pojmu „nemožnosť uplatniť si právo na podporu“, ktorý obsahuje Napádaná právna úprava. Z uvedeného vôbec nie je zrejmé, aký je charakter daného práva, resp. akým právnym režimom sa dané právo na podporu riadi a „čo sa s ním vlastne deje“. Právo na podporu pre výrobcu existuje a nezaniká ani aplikáciou Napádanej právnej úpravy. Patrí toto právo výrobcovi, ten si ho ale nemôže žiadnym spôsobom uplatniť? Napádaná právna úprava vychádza z akejsi kontroverznej kategórie práva/nároku, ktorú právny poriadok Slovenskej republiky nepozná a ani ju neprípúšťa. Táto skutočnosť odporuje samotnému čl. 1 ods. 1 Ústavy; princípu právneho štátu a princípu právnej istoty.
120. Ak subjekty, ktoré podliehajú právnemu poriadku Slovenskej republiky majú právo na dostatočnú právnu kvalitu úpravy súkromnoprávných vzťahov (ktorých nejasnosť si adresáti vedia prípadne ošetriť napr. v rámci zmluvnej slobody), o čo viac je potrebné klásť dôraz na kvalitu právnych predpisov verejného práva a osobitne právnych predpisov v oblasti regulatoriky, pri ktorých je nevyhnutná ich nemennosť a striktné dodržiavanie. Dodržiavanie verejnoprávnej úpravy imanentne predpokladá jej jasnosť a predvídateľnosť. Iný postup zákonodarcu je po stránke právnej neprípustný a po stránke praktickej nebezpečný; obzvlášť v oblasti elektroenergetiky.

121. Vzhľadom na vyššie uvedené majú Navrhovatelia za preukázané, že Napádaná právna úprava odporuje princípu legality.

C. Rozpor s princípom legitimacy

122. Navrhovatelia sú toho názoru, že zákonodarca nepreukázal dôvodnosť zavedenia napádanej právnej úpravy. Z judikatúry ESLP vyplýva, že **legitímny cieľ pre zásah do práva na pokojné užívanie majetku je založený iba vtedy, ak existuje racionálna súvislosť záujmom štátu a napádaným opatrením** (rozhodnutie ESLP vo veci Zich a ďalší proti Českej republike, č. 48548/99, zo dňa 18. júla 2006, § 70 a § 71).
123. Záujem štátu je definovaný iba ako „zabezpečiť efektívnejšie fungovanie podpory elektriny z obnoviteľných zdrojov energie a vysoko účinnej kombinovanej výroby“. Zákonodarca neuvádza, akú efektívnosť má fungovanie podpory priniesť, v čom bolo doterajšie fungovanie podpory neefektívne a ako sa neefektívnosť podpory má upraviť tým, že sa oznamovacie povinnosti podľa § 4 ods. 2 Zákona o podpore OZE začnú sankcionovať odňatím majetku.
124. Podľa Navrhovateľov je uvedený cieľ zákonodarcu **vágny a z hľadiska účelovosti iracionálny**.
125. Ústavný súd v súvislosti so zásahom do vlastníctva skonštatoval, že „je **povinnosť zákonom upraviť nevyhnutnú mieru a verejný záujem** tohto zásahu do vlastníckeho práva, ale aj povinnosť poskytnúť zaň primeranú náhradu“ (Ústavný súd, sp. zn.: PL. ÚS 37/95).
126. Navrhovatelia poukazujú na to, že **Napádaná právna úprava vyslovene nestanovila ani verejný záujem a ani neidentifikovala spravodlivú rovnováhu** medzi zásahom do legitímneho očakávania výrobcov elektriny z OZE. Judikatúra ESLP pritom uvádza, že „pri posudzovaní otázky, či štát postupuje v súlade s čl. 1 Protokolu, musí súd podrobiť skúmaniu rôzne záujmy, o ktoré sa jedná a mať pritom na zreteli, že **zmyslom Dohovoru je ochrana „konkrétnych a skutočných“ záujmov**. Nemôže vychádzať z náznakov, ale musí sa dopátrať pravdy vo spornej situácii.“ (rozhodnutie ESLP vo veci Hutten-Czapska proti Poľsku, č. 35014/97, zo dňa 19. júna 2006, § 157).
127. Navrhovatelia v tejto súvislosti uvádzajú, že Národná rada a Vláda nielenže Napádanou právnou úpravou explicitne neustanovujú konkrétne definovateľný verejný záujem ale **za „konkrétny a skutočný“ záujem rozhodne nemožno považovať vágny cieľ Napádanej úpravy stanovený v dôvodovej správe a vymedzený** ako „zabezpečiť efektívnejšie fungovanie podpory elektriny z obnoviteľných zdrojov energie a vysoko účinnej kombinovanej výroby“.
128. **V prvom rade je nutné konštatovať, že splnenie si oznamovacej povinnosti v žiadnom prípade neumožňuje odhadnúť množstvo podpory, ktorá sa bude poskytovať v nasledujúcom roku.**
129. Najdôležitejšou a finančne najväčšou zložkou podpory pre výrobcov elektriny z OZE je práve podpora doplatkom podľa § 3 ods. 1 písm. c) Zákonom o podpore OZE. Podpora doplatkom predstavuje podstatnú časť celkovej finančnej podpory poskytovanej

výrobcom elektriny z OZE. Výška doplatku totiž niekoľko násobne prevyšuje cenu elektriny na straty, za ktorú prevádzkovateľ distribučnej sústavy elektrinu od výrobcu odoberá.

130. Podľa § 4 ods. 1 písm. c) Zákona o podpore OZE má výrobca právo na doplatok „na základe účtovného dokladu vystaveného prevádzkovateľovi regionálnej distribučnej sústavy na skutočné množstvo elektriny **vyrobenej za kalendárny mesiac** (...)“.
131. Je zrejmé, že výška doplatku sa počíta podľa množstva **elektriny, ktorá bola vyrobená**. Elektrina, ktorá bola vyrobená však nemusí byť v celkovom množstve aj dodaná prevádzkovateľovi distribučnej sústavy. Výrobca elektriny spravidla časť vyrobenej elektriny sám spotrebuje priamo v mieste výroby a teda objem elektriny dodaný prevádzkovateľovi distribučnej sústavy je menší.
132. **Podpora doplatkom mu však bude vyplácaná na celý objem vyrobenej elektriny, nakoľko doplatok sa viaže na vyrobenú elektrinu, nie na elektrinu dodanú prevádzkovateľovi distribučnej sústavy.**
133. Zdôrazňujeme, že oznamovacia povinnosť vyžaduje, aby výrobca elektriny z OZE poskytol informácie len o predpokladanom množstve **dodanej elektriny** a nie elektriny vyrobenej. Z údajov o dodanej elektrine nemožno vypočítať množstvo doplatku, ktoré bude potrebné poskytnúť.
134. Inými slovami, **oznámenie predpokladaného množstva dodanej elektriny neumožňuje Úradu ani prevádzkovateľovi regionálnej distribučnej sústavy určiť náklady na vyplácanie doplatku pre výrobcov elektriny z OZE**, a teda ani výšku celkovej podpory pre výrobcu elektriny.
135. **Ak je účelom Napádanej právnej úpravy „presnejšie stanovenie nákladov“, plnenie oznamovacej povinnosti a hlavne následná sankcia v prípade jej nesplnenia nie sú spôsobilé dosiahnuť takýto cieľ. Oznamovacia povinnosť nie je ani len spôsobilá na to, aby sa určilo množstvo prostriedkov, ktoré budú vyplatené v nasledujúcom roku v rámci podpory doplatkom.**
136. **Oznamovacia povinnosť a sankcionovanie jej nesplnenia rovnako nie je spôsobilé zabezpečiť akékoľvek zefektívnenie fungovania podpory.**
137. **Vzhľadom na uvedené sa zavedenie Napádanej právnej úpravy javí ako účelové a jediný efektívny a reálny dôsledok jej aplikácie je odčerpanie peňažných prostriedkov od výrobcov elektriny z OZE.**
138. Navrhovatelia zároveň zdôrazňujú technicky preukázateľný fakt, že pri mnohých zariadeniach na výrobu elektriny z OZE je **veľmi problematické presne určiť predpokladané množstvo vyrobenej elektriny na nasledujúci kalendárny rok**, keďže výroba výrazným spôsobom závisí od skutočností, ktoré nie je možné predvídať s takým časovým predstihom, a ktoré vôbec nezávisia od výrobcu elektriny (počasie, počet slnečných dní, prietok vody, úroda a pod.). **Požadované údaje o predpokladanej výrobe sú tak nepresné a môžu sa výrazne odlišovať od skutočného stavu.**

139. **Je zrejmé, že ak nie je možné náležite určiť množstvo vyrobenej elektriny, nie je možné ani stanoviť množstvo elektriny dodanej prevádzkovateľovi regionálnej distribučnej sústavy, a to dokonca s ročným predstihom.** V zmysle uvedeného je už samotná podstata oznamovacej povinnosti pochybná a už len z technického hľadiska nelogická.
140. **Navyše, predpokladané ročné množstvo vyrobenej elektriny požadované v oznámení je uvedené vo viacerých dokumentoch** (cenové rozhodnutie, potvrdenie o pôvode elektriny z OZE a pod.), ktorými Úrad ako aj prevádzkovatelia regionálnych distribučných sústav **už disponujú**. Každé cenové rozhodnutie bolo vydané na základe návrhu predloženého výrobcom elektriny. Tento návrh obsahoval údaje ako predpokladaná ročná výroba elektriny, technologická vlastná spotrebu elektriny a predpokladané ročné množstvo elektriny, na ktoré sa uplatní doplatok. Všetky tieto údaje sú uvedené aj vo vydanom cenovom rozhodnutí.
141. **Rovnako nevysvetliteľná je aj skutočnosť, že výrobcovia elektriny z OZE sú povinní plniť si oznamovaciu povinnosť voči dvom subjektom** – Úradu pre reguláciu sieťových odvetví a prevádzkovateľovi distribučnej sústavy. Zo zoznamov výrobcov, ktoré sme predložili, je zrejmé, že splnenie, či nesplnenie oznamovacej povinnosti oba subjekty vzájomne komunikujú. Neexistuje tak žiadne racionálne odôvodnenie, prečo tieto úplne totožné údaje je nutné zasielať obom subjektom.
142. Zo zoznamov výrobcov je zrejmé, že pri veľkej väčšine výrobcov došlo k odňatiu podpory len z dôvodu, že si nemali oznamovaciu povinnosť splniť voči jednému z týchto dvoch subjektov. Nezaslanie údajov čo i len jednému subjektu je sankcionované odňatím celej ročnej podpory, a to aj napriek tomu, že tieto údaje aj tak medzi sebou oba subjekty komunikujú a porovnávajú si ich.
143. Akokoľvek sa teda zákonodarca a Vláda snažia nachádzať účel zavedenia Napádanej právnej úpravy, faktom je, že **legitímny a opodstatnený účel zavedenia tejto povinnosti neexistuje**. Údaje požadované oznamovacou povinnosťou sú Úradu aj prevádzkovateľom distribučných spoločností **(i)** známe z už existujúcich dokumentov a **(ii)** v žiadnom prípade sa nimi nedá vypočítať predpokladaný náklad na podporu pre výrobcov elektriny.
144. **V súvislosti so stanovenou sankciou za nevrátenie doplatku prevádzkovateľovi distribučnej sústavy** Navrhovatelia zdôrazňujú, že uloženie tejto povinnosti neprináša žiadne rozumné a legitímne zmeny v mechanizme podpory, ktoré by zabezpečovali zníženie vložených prostriedkov do systému podpory za zabezpečenia rovnakých alebo lepších výsledkov.
145. **Sankcia za nevrátenie doplatku v podobe nemožnosti uplatnenia si ročnej podpory nijako nezvyšuje presnosť stanovenia nákladov vyplývajúcich z tejto podpory. Uplatňovanie napádaného ustanovenia má za následok práve opačný stav, nakoľko široko definovaný pojem „doplatok vyplatený v rozpore s podmienkami podpory podľa tohto zákona“ vyvoláva stav právnej neistoty, spory o výklad tohto ustanovenia a spory o aplikáciu sankcie nemožnosti uplatnenia práva na podporu.**

146. Navrhovatelia v zmysle vyššie uvedeného konštatujú, že **neexistuje legitímny cieľ zavedenia Napádanej právnej úpravy**. Nadväzujúca oznamovacia povinnosť ako aj povinnosť vrátenia doplatku, sú zavádzané **duplicitne**, kryjú sa za rad nových byrokratických povinností, ktorých nesplnenie je pre výrobcov elektriny z OZE likvidačné.
147. Podľa Navrhovateľov je Napádaná právna úprava v rozpore aj so základnými princípmi materiálneho právneho štátu vyplývajúcimi priamo z Ústavy.
148. Jedným z materiálnych princípov právneho štátu je požiadavka obsahovej a hodnotovej kvality právnej normy. Slovom Ústavného súdu „**konceptia materiálneho právneho štátu zahŕňa požiadavku na obsahovú a hodnotovú kvalitu právnej normy, ktorá má zaistiť primeranosť použitého právneho prostriedku implementovaného vo zvolenej legislatívnej regulácii vo vzťahu k legitímnemu cieľu sledovanému zákonodarcom a súlad zvoleného legislatívneho opatrenia s ústavnými princípmi a demokratickými hodnotami**. Základom interpretácie a aplikácie článku 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je zabezpečenie materiálneho a nie formálneho právneho štátu. Princíp materiálneho právneho štátu vo svojej judikatúre prezentoval Ústavný súd Slovenskej republiky. (napr. rozhodnutie Ústavného súdu, sp. zn.: PL. ÚS 22/06 a rozhodnutie Ústavného súdu, sp. zn.: PL. ÚS 13/2012)
149. Ústavný súd vo svojej judikatúre konštatoval, že koncepciu materiálneho právneho štátu je potrebné priamo aplikovať na ochranu tých práv, ktoré sú predmetom prejednávanej právnej úpravy. Ako to vyslovene uviedol „*v právnom štáte, v ktorom sú ako neoddeliteľné súčasti okrem iných stelesnené princípy, ako sú právna istota a spravodlivosť (princíp materiálneho právneho štátu), čo možno spoľahlivo vyvodiť z článku 1 ústavy, sa **osobitný dôraz kladie na ochranu tých práv, ktoré sú predmetom jej úpravy.***“ (rozhodnutie Ústavného súdu, sp. zn.: PL. ÚS 54/02)
150. **Z rozhodovacej praxe Ústavného súdu vyplýva, že právna úprava nemôže byť v súlade s čl. 1 ods. 1 Ústavy ak nemá obsahovú kvalitu a ak tento nedostatok priamo negatívne ovplyvňuje práva, ktoré sú s touto právnou úpravou dotknuté.**
151. Navrhovatelia poukazujú na to, že objektívnym činiteľom podmieňujúcim efektívnosť pôsobenia právnej normy je jej kvalita, a to obsahová a formálna.
152. „**Obsahová kvalita právnej normy spočíva v tom, či a v akej miere právna úprava stanoví a vymedzí zamýšľaný cieľ a v akej miere je právna regulácia ľudského správania objektívne spôsobilá tento cieľ dosiahnuť.**“ (Šín, Z., *Tvorba práva. Pravidla, metodika, technika*, 2. vydanie. C. H. Beck, 2009, str. 42)
153. Navrhovatelia opakovane zdôrazňujú, že zákonodarca prijatie napádanej právnej úpravy nezdôvodnil. **Zákonodarca účel napádanej právnej úpravy nekonkretizoval a ani vecne nezdôvodnil.**
154. Navrhovateľom nie je doteraz zrejmé, ako má Napádaná právna úprava zabezpečiť zákonodarcom vymedzenú „efektívnosť fungovania podpory“. Navrhovatelia v tomto konaní preukázali, že napádaná **splnenie povinností podľa § 4 ods. 2 Zákona**

o podpore OZE nie je spôsobilé zabezpečiť ani efektívnejšie fungovanie podpory elektriny z OZE a ani presnejšie stanovenie nákladov vyplývajúcich z tejto podpory.

155. **Jediným cieľom Napádanej právnej úpravy je sankcionovať výrobcu elektriny** za nesplnenie povinností podľa § 4 ods. 2 Zákona o podpore OZE. Samotná existencia týchto (neúčelných) povinností ešte neopravňuje zákonodarcu, aby v rozpore s princípom legality bez zavedenia procesných garancií drakonicky a bezúčelovo trestal výrobcov elektriny z OZE za ich nesplnenie.
156. Ako to už Navrhovatelia uviedli, právna norma musí smerovať k naplneniu účelu, ktorý je dostatočne dôležitý, aby odôvodnil resp. ospravedlnil obmedzenie základného práva alebo slobody. **Ak právna norma nie je spôsobilá dosiahnuť sledovaný účel, tak ide zo strany zákonodarcu o prejav svojvôle nezlučiteľný s princípom právneho štátu** (rozhodnutie Ústavného súdu, sp. zn.: PL ÚS 3/09).
157. **Pokiaľ je účel napádanej právnej úpravy nedosiahnuteľný a po vecnej stránke iracionálny, a jej jediným dôsledkom je sankcionovanie výrobcov elektriny z OZE za nesplnenie zbytočných byrokratických opatrení, je na mieste vyvodiť záver, že takáto právna úprava je obsahovo nekvalitná a porušuje princíp materiálneho právneho štátu zakotvený v čl. 1 ods. 1 Ústavy.**

D. Rozpor s princípom primeranosti

158. Následok aplikácie Napádanej právnej úpravy je zjavne neprimeraný a nemôže požívať ochranu zo strany Ústavného súdu.
159. Navrhovatelia uvádzajú, že existencia spravodlivej rovnováhy je poslednou z podmienok, ktoré musia byť splnené, pokiaľ chce štátna moc ospravedlniť zásah do pokojného užívania majetku. V rámci posudzovania spravodlivej rovnováhy je **potrebné prihliadať na skutkové okolnosti konkrétneho prípadu s prihliadnutím na právne a majetkové pomery dotknutej osoby** (rozhodnutie *ESLP vo veci Schrimmer proti Poľsku*, č. 68880/01, zo dňa 12.3.2003, § 44), pričom špecificky je potrebné **prihliadať na požiadavku individualizácie majetkovej sankcie** (rozhodnutie *ESLP vo veci AGOSI proti Spojenému kráľovstvu*, č. 9118/80, zo dňa 24.10.1986, § 62).
160. Navrhovatelia poukazujú na to, že **prieskum proporcionality** podľa čl. 1 Dodatkového protokolu **sa spravidla obmedzuje na požiadavku racionality, a teda na skutočnosť zjavnej neprimeranosti** (*Benet Czech, spol., s.r.o. proti Českej republike*, č. 31555/05, zo dňa 21.10.2010, § 36 – 40).
161. Podľa Navrhovateľov niet pochybností o tom, že Napádaná právna úprava je z pohľadu účelu nedôvodná a zjavne iracionálna. Navyše, takáto právna úprava existujúca bez ospravedlniteľného verejného záujmu **drakonickým spôsobom zasahuje do vlastníctva výrobcov elektriny z OZE.**
162. Napádaná právna úprava nie je v súlade ani s kritériom spravodlivej rovnováhy, nakoľko **jedinou právnou vetou takmer spôsobilá likvidáciu výrobcov elektriny z OZE.**

163. Judikatúra ESLP v tejto súvislosti poukazuje na to, že „*zásah do vlastníctva musí nie len sledovať fakticky a principiálne legitímny cieľ vo všeobecnom záujem, ale rovnako musí existovať vzťah primeranosti medzi použitými prostriedkami a cieľom akéhokoľvek štátom prijatého opatrenia, vrátane opatrenia k úprave užívania majetku jednotlivca.*“ (rozhodnutie ESLP vo veci *Hutten-Czapska proti Poľsku*, č. 35014/97, zo dňa 19. júna 2006, § 167).
164. Európsky súd pre ľudské práva skonštatoval, že „*rovnováha medzi požiadavkami všeobecného záujmu a imperatívom ochrany základných práv je narušený vždy, pokiaľ dotknutá osoba musela niesť neprímeranú záťaž.*“ (rozhodnutie ESLP vo veci *Pincová a Pinc proti Českej republike*, č. 26548/97, zo dňa 5. novembra 2011, § 52)
165. Ako to vyplýva z judikatúry ESLP, **existencia neprímeranej záťaže pre dotknutú osobu zapríčiňuje absenciu spravodlivej rovnováhy, ktorá je zakaždým porušením čl. 1 Dodatkového protokolu.** (rozhodnutie ESLP vo veci *Moskal proti Poľsku*, č. 10373/05, zo dňa 15. septembra 2009)
166. Z judikatúry ESLP ďalej vyplýva, že **o absencii spravodlivej rovnováhy možno hovoriť vtedy, ak zo strany štátu dôjde k sankčnému opatreniu, ktoré je v zjavnom nepomere k závažnosti vykonaného prehrešku.** (*Hentrich proti Francúzsku, sťažnosť č. 13616/88, zo dňa 22. septembra 1994*)
167. Navrhovatelia považujú za absurdné, aby boli výrobcovia elektriny z OZE sankcionovaní stratou ročnej podpory len preto, že nedodali Úradu a prevádzkovateľovi distribučnej sústavy údaje, ktoré už sami majú k dispozícii, a ktoré koniec koncov ani nemôžu prispieť k výpočtom nákladov na podporu na nasledujúci kalendárny rok.
168. Drakonickosť tejto sankcie možno prirovnať k situácii, kedy by policajt na mieste zastrelil vodiča automobilu, ak by „vošiel do jednosmerky“. Akokoľvek bizarne môže toto prirovnanie vyznievať, faktom je, že sankcia stanovená v napádanom ustanovení má presne takýto dopad na podnikanie výrobcov elektriny z OZE.
169. Pri hodnotení neprímeranosti aplikácie Napádanej právnej úpravy je nutné uviesť, že výška ročnej podpory pre bioplynovú stanicu s inštalovaným výkonom 1 MW **prevyšuje sumu 1 000 000 EUR**. Pri fotovoltaickej elektrárni alebo pri malej vodnej elektrárni s obdobným inštalovaným výkonom výška ročnej podpory prevyšuje **400 000 EUR**. Na tomto mieste si dovoľujeme odkázať aj na údaje obsiahnuté v Analýze priemyselných asociácií ohľadom negatívnych dopadov odňatia podpory výrobcov elektriny z OZE, ktorá už bola v tomto konaní predložená. Táto analýza bližšie preukazuje následky aplikácie Napádanej právnej úpravy.
170. V súvislosti s výškou odňatej podpory nemožno prehliadnuť, že Zákon o podpore OZE **umožňuje pre najzávažnejšie porušenie povinností výrobcu elektriny z OZE uložiť pokutu maximálne 100 000 EUR**. Uvedené je zjavne neprímerané sankcii ročnému odňatiu podpory, čo v prípade bioplynovej stanice predstavuje vyše 10-násobný rozdiel.
171. Pre mnohých výrobcov elektriny z OZE, ktorí boli zaťažení bankovými úvermi, a ktorí z nich financovali výstavbu svojich elektrární, **znamenal strata ročnej podpory takmer likvidáciu**. Každý jeden z týchto výrobcov podľa Zákona o podpore OZE legitímne očakával, že štát mu garantuje majetok v podobe 15 ročnej podpory a

v budúcnosti mu naň nesiahne. S prijatím napádanej právnej úpravy a vynucovaním povinností na jej podklade došlo k výraznému zásahu nie len do vlastníckeho práva výrobcov elektriny z OZE, ale aj do ich právnej istoty v stabilitu právneho poriadku.

172. Uvedený prístup ESEP potvrdzuje aj judikatúra Ústavného súdu ČR, podľa ktorej je **„vylúčený taký zásah do majetku, v dôsledku ktorého by bola zničená majetková základňa pre ďalšiu podnikateľskú činnosť“**. (Ústavný súd ČR, sp. zn. PL. ÚS 3/2002)
173. **Navrhovatelia považujú sankciu uloženú napádaným ustanovením za zjavne neprimeranú. Intenzita zásahu napádanej právnej úpravy do vlastníctva je natoľko neznesiteľná, že v ústavnom teste nemôže obstať.**

E. Konštatovanie Navrhovateľov

174. Vzhľadom na uvedené Navrhovatelia konštatujú, že z pohľadu ESEP a aplikácie čl. 1 Dodatkového protokolu Napádaná právna úprava
- zasahuje do práva na pokojné užívanie majetku;
 - vykazuje znaky zásahu do majetku výrobcov elektriny v podobe vyvlastnenia, resp. núteného obmedzenia vlastníckeho práva, čo zároveň zapríčiňuje zásah do pokojného užívania majetku;
 - nespĺňa kritérium právnej kvality a procesnej garancie vyplývajúcej z princípu legality;
 - nie je ospravedlniteľná legitímnym a logickým verejným cieľom;
 - je zjavne neprimeraná čo do následku, neúmerne zaťažuje výrobcov elektriny z OZE a je pre nich likvidačná.
175. Navrhovatelia majú za to, že Napádaná právna úprava je z vyššie popísaných dôvodov **ústavne neudržateľná**.

VII. ĎALŠIE PORUŠENIA PRINCÍPOV PRÁVNEHO ŠTÁTU

A. Všeobecne k požiadavkám právnej úpravy

176. Navrhovatelia s poukazom na štrasburské ponímanie legislatívy preukázali, že **napádaná právna úprava nemá dostatočnú právnu kvalitu**.
177. Požiadavky kladené na kvalitu právneho predpisu z ponímania ústavnej precepcie **vychádzajú najmä z princípu právneho štátu** a sú ďalej premietané do ďalších princíпов, medzi ktoré patria:
- **rešpektovanie princípu nadobudnutých práv**; t. j. zákaz odňať právnym predpisom práva, ktoré boli nadobudnuté v súlade s v tom čase platnou právnou úpravou;
 - **princíp právnej istoty a ochrany dôvery občanov v právny poriadok**; (napr. rozhodnutia Ústavného súdu, sp. zn.: PL. ÚS 36/95 alebo sp. zn.: II. ÚS 48/97);

- **požiadavka presnosti a zrozumiteľnosti právneho predpisu;** t. j. aby „priemerný“ občan dokázal porozumieť obsahu právnej normy a aby bol preňho jasná a zrozumiteľná čo do jej uplatňovania (porovnaj: Svák, J., Kukliš, P., Teória a prax legislatívy. 2. vydanie, EUKÓDEX, 2009, str. 235.).
- **predvídateľnosti práva; t. j. účinky tohto právneho predpisu musia byť pre adresátov právnych noriem predvídateľné,** čo znamená, že právny predpis musí byť formulovaný s dostatočnou presnosťou a jasnosťou, aby bolo adresátom právneho predpisu jasné **ako zosúladiť svoje konanie s právnou reguláciou** (Rozhodnutie ESLP vo veci The Sunday Times proti Spojenému Kráľovstvu (No. 1), 6538/74, zo dňa 26 apríla 1979, § 49);
- **stabilita a konzistentnosť právnej úpravy,** ktorá negatívne ovplyvňuje plánovanie a ďalšie konanie adresátov právnych predpisov (Správa Benátskej komisie: Code of Good Practice in Electoral Matters, CDL-AD(2002)023rev, II.2; Interpretative Declaration on the Stability of the Electoral Law, CDL-AD(2005)043.);
- **zákaz retroaktivity právneho predpisu;** t. j. neskoršia právna úprava nemôže upravovať právne vzťahy z minulosti, ale môže pôsobiť len na právne vzťahy vzniknuté v budúcnosti;
- **rešpektovanie ústavných limitov pri prijímaní právnych predpisov;** t. j. právne normy obsiahnuté v ústave sú záväzné pre každý legislatívny orgán, vrátane zákonodarcu;

178. Navrhovatelia zdôrazňujú, že **od zákonodarcu sa vyžaduje bezvýhradné naplnenie všetkých uvedených princípov.**

179. **Pokiaľ je právny predpis v rozpore s čo i len jedným z uvedených ústavných princípov, nemá dostatočnú právnu kvalitu a je ústavne nekonformný.** Navrhovatelia sú presvedčení, že napádaná právna úprava bola zavedená v rozpore s vyššie uvedenými ústavnými princípmi a nemôže požívať právnu ochranu.

B. Rozpor s princípom právnej istoty

180. Napádaná právna úprava je **v zjavnom rozpore s princípom právnej istoty** ako jedným zo základných znakov materiálneho právneho štátu podľa čl. 1 ods. 1 Ústavy.

181. Podľa štrasburskej doktríny **„princíp legality a právnej istoty je inherentnou súčasťou celého Dohovoru a musí byť zohľadňovaný pri aplikácii troch pravidiel stanovených v čl. 1 Dodatkového protokolu“** (Leon Diaz, J. F., Right to Property: scope and case law, 2002).

182. Princíp právnej istoty znamená, že **„právne normy musia byť formulované jednoznačne a precízne,** pričom právne situácie z nich vyplývajúce musia byť pre adresáta právnej normy **predvídateľné.** Dodržiavanie princípu právnej istoty znamená aj to, že **prísľuby, ktoré boli už raz právnou úpravou jednotlivcom garantované, majú byť zachované“** (inštitút ochrany legitímnych očakávaní). (pozri: Správa Benátskej komisie „THE RULE OF LAW“ prijatá na 86. plenárnom zasadnutí, Benátky, 25 – 26 marca 2011, body 46. a 47.).

183. Judikatúra Ústavného súdu v tejto súvislosti poukazuje na to, že „*príkaz právnej istoty má rôzne stránky; jeho súčasťou je najmä **príkaz určitosti zákona, resp. iných všeobecne záväzných právnych predpisov** (...)*“ (PL. ÚS 29/05).
184. Z uvedeného vyplýva, že princíp právnej istoty v sebe zahŕňa požiadavku na dodržiavanie presnosti a zrozumiteľnosti právneho predpisu, predvídateľnosti jeho následkov a princípu ochrany legitímnych očakávaní.
185. Podľa Navrhovateľov je Napádaná právna úprava v nadväznosti na plnenie povinností podľa § 4 ods. 2 písm. c) Zákona o podpore OZE **nepresná, neurčitá a nepredvídateľná čo do jej následkov.**
186. **Podľa Navrhovateľov Napádaná právna úprava porušuje princíp právnej istoty a tým aj princíp predvídateľnosti tým, že zavádza plnenie neúčelnej povinnosti, ktorá okrem jej likvidačného charakteru zasahuje do legitímneho očakávania výrobcov elektriny na 15-ročnú podporu.** Toto legitímne očakávanie výrobcovia elektriny z OZE nadobudli dávno pred prijatím Napádanej právnej úpravy a mali za to, že bude naplnené bez akýchkoľvek zásahov. **Ide o retroaktívny zásah do už nadobudnutých práv, ktorý je ústavne neprípustný.**
187. Navrhovatelia poukazujú na Stanovisko Vlády, podľa ktorého si „*výrobca elektriny bude uplatňovať právo na podporu podľa § 3 ods. 1 písm. b) a c) zákona nasledujúci kalendárny rok **prostredníctvom oznámenia.** V uvedenej povinnosti je presne stanovený termín oznamovania a subjekt, ktorému sa predmetná skutočnosť oznamuje. V rámci tohto oznámenia uvádza výrobca elektriny aj **predpokladané množstvo elektriny.***“ Vláda ďalej dodáva, že ide o „*údaje, ktoré sú potrebné na výpočet celkovej podpory na budúci rok. Tieto údaje sú potrebné na stanovenie nákladov na podporu výrobcov elektriny.*“
188. Stanovenie tejto oznamovacej povinnosti považujú Navrhovatelia za absolútne chaotické. Navrhovatelia opakovane zdôrazňujú, že **predmetné oznámenie neobsahuje údaje, z ktorých možno vypočítať náklady na podporu výrobcov.**
189. Pri mnohých zariadeniach na výrobu elektriny z OZE je **veľmi problematické presne určiť predpokladané množstvo vyrobenej elektriny na nasledujúci kalendárny rok**, keďže výroba výrazným spôsobom závisí od skutočností, ktoré nie je možné predvídať s takým časovým predstihom, a ktoré vôbec nezávisia od výrobcu elektriny (počasie, počet slnečných dní, vonkajšia teplota, prietok vody, objem zrážok, úroda a pod.). **Požadované údaje o predpokladanej výrobe sú tak nepresné a môžu sa výrazne odlišovať od skutočného stavu.**
190. **Je zrejmé, že ak nie je možné náležite určiť množstvo vyrobenej elektriny, nie je možné ani stanoviť množstvo elektriny dodanej prevádzkovateľovi regionálnej distribučnej sústavy, a to dokonca s ročným predstihom.** V zmysle uvedeného je už samotná podstata oznamovacej povinnosti pochybná.
191. Navyše, predpokladané ročné množstvo vyrobenej elektriny požadované v oznámení **je uvedené vo viacerých dokumentoch** (cenové rozhodnutie, potvrdenie o pôvode elektriny z OZE a pod.), ktorými Úrad ako aj prevádzkovatelia regionálnych distribučných sústav **už disponujú.**

192. Navrhovatelia zdôrazňujú, že zákonom stanovená oznamovacia povinnosť je **neurčitá, nejasná, umožňuje rozličné výklady** a je čo do následku pre výrobcov elektriny z OZE **nepredvídateľná**, nakoľko:
- požadované údaje objektívne nemôžu slúžiť na výpočet podpory, ktorá sa má poskytnúť;
 - požadované údaje nie sú presné, majú preukázateľné odchýlky a pre výpočet celkovej podpory na budúci kalendárny rok **nemajú žiadnu výpovednú hodnotu**;
 - výrobcom elektriny z OZE **nie je zrejmé, prečo majú poskytovať štatisticky nepresné údaje**, keď údajmi o predpokladanom ročnom množstve vyrobenej elektriny už Úrad aj prevádzkovatelia distribučných spoločností disponujú;
 - výrobcom elektriny z OZE **nie je zrejmé, či sa takto poskytované údaje majú v niečom líšiť od údajov uvedených v cenovom rozhodnutí a v potvrdení o pôvode elektriny z OZE**, alebo má ísť iba o nepochopiteľnú duplicitu pri poskytovaní údajov;
 - výrobcom elektriny **nie je zrejmé, či im hrozí riziko straty podpory za poskytnutie údajov, ktoré sa odlišujú od už existujúcich predpokladaných údajov uvedených v cenovom rozhodnutí alebo potvrdení o pôvode elektriny z OZE**, resp. na základe akých kritérií by mohlo dôjsť k tomu, že si Úrad, resp. prevádzkovateľ distribučnej sústavy poskytnuté údaje vyhodnotí ako nepresné alebo nesprávne v porovnaní s už existujúcim údajmi rovnakého druhu.
193. Výrobcovia elektriny z OZE sú v dôsledku oznamovacej povinnosti postavení do pozície, kedy Úradu a prevádzkovateľom distribučných sústav **poskytujú štatisticky nepresné údaje, z ktorých nie je možné vypočítať náklady na podporu**. Navyše, zákonodarca vôbec neustanovil, v čom (a či vôbec) sa majú tieto údaje odlišovať od údajov, ktoré už inštitúcie majú k dispozícii alebo či má ísť o iné údaje.
194. Výrobcom elektriny z OZE vôbec nie je zrejmé ani to, aký zákonný postup, resp. aký kľúč má prevádzkovateľ distribučnej sústavy použiť pri posudzovaní týchto zjavne nepresných údajov, a aký môže byť dopad tohto posudzovania na výrobcov elektriny z OZE.
195. Je absolútnym paradoxom, že ani v prípade predloženia nepresných štatistických údajov výrobcovia elektriny z OZE nevedia predvídať dopady splnenia tejto povinnosti, nakoľko **z právnej úpravy nevyplýva spôsob hodnotenia týchto údajov**.
196. Podľa judikatúry ESLP platí, že pokiaľ v právnom predpise absentuje ustanovenie, ktoré by dostatočným spôsobom špecifikovalo a detailne precizovalo okolnosti, za ktorých môže dôjsť k vykonaniu určitého opatrenia zo strany orgánov štátu z následkami pre fyzické alebo právnické osoby, dochádza v takomto prípade k **porušeniu ochrany fyzických alebo právnických osôb určitou právnou poriadku, ktorá priamo vyplýva z princípu právneho štátu**. (pozri napr. rozhodnutie ESLP vo veci *Petri Sallinen a iní proti Fínsku*, číslo sťažnosti: 50882/99, bod 92, alebo rozhodnutie ESLP vo veci *Narinen proti Fínsku*, číslo sťažnosti: 45027/98, bod 36)

197. Navrhovatelia opakovane zdôrazňujú, že prostredníctvom oznamovacej povinnosti majú výrobcovia elektriny z OZE poskytovať Úradu a prevádzkovateľom distribučných sústav údaje, ktoré **nemajú žiadnu výpovednú hodnotu** pre stanovenie nákladov na podporu pre nasledujúci kalendárny rok.
198. **Poskytované údaje sú vždy iba odhadovanými údajmi a ako už bolo spomenuté, ich presnosť na účely výpočtu nákladov nemá odborný, výpočtový a v konečnom dôsledku ani racionálny základ.**
199. Z Napádanej právnej úpravy a na ňu nadväzujúcich povinností nevyplýva riešenie situácie, v ktorej by došlo k spochybňovaniu takto poskytnutých údajov, **ak by sa tieto odhadované údaje líšili od údajov stanovených napr. v cenovom rozhodnutí alebo v potvrdení o pôvode elektriny. Ak zákon na daný prípad nepamätá a adresátom právnej normy v tomto smere hrozí prísna sankcia v podobe straty ročnej podpory, v zmysle judikatúry ESĽP je potom táto právna úprava kvalitatívne nedostatočná.** Uvedená absencia posudzovania štatisticky variabilných údajov len dotvára obraz o tom, v akej právnej neistote sa nachádzajú výrobcovia elektriny z OZE. Tí nielenže neposkytnutím týchto údajov prídu o ročnú podporu, ale nevedia ani to, či si poskytnutím údajov, ktoré sa odhadom odchyľia už od existujúcich údajov, splnili svoju povinnosť alebo nie.
200. **Navrhovatelia konštatujú, že sankcia straty ročného majetku pre výrobcov elektriny z OZE aplikáciou Napádanej právnej úpravy nastáva z dôvodu nesplnenia povinnosti, ktorá je sama o sebe nejasná a pochybná. Ak existuje dôvodná pochybnosť o určitosti a účelnosti plnenia povinností podľa Napádanej právnej úpravy, potom sú výrobcovia elektriny z OZE vystavení absolútnej svojvôli pri posudzovaní splnenia alebo nesplnenia týchto povinností. Koniec koncov je tomu tak aj teraz, nakoľko prevádzkovateľ distribučnej sústavy a Úrad majú požadované údaje už k dispozícii a aj napriek tomu výrobcov elektriny z OZE sankcionujú odňatím podpory.**

C. Zásah do stability právnej úpravy

201. Prijatím Napádanej právnej úpravy došlo podľa Navrhovateľov k porušeniu princípu stability právneho poriadku.
202. **Podľa Navrhovateľov zákonodarca nesmie zmenou právneho poriadku ohroziť dôveru adresátov právnych noriem v stabilitu práva a neprimerane tým zasiahnuť do ich práv.**
203. Vláda a Národná rada vo svojich Stanoviskách odôvodňujú prijatie Napádanej právnej úpravy iba tým, že je v plnej kompetencii zákonodarcu prijímať v štandardnom legislatívnom procese zmeny právnej úpravy, v tomto prípade zmeny podmienok podpory podľa Zákona o podpore OZE. Navrhovatelia vidia v takomto odôvodňovaní prijímania napádanej právnej úpravy zjavne formalistický prístup zákonodarcu k oprávneniu meniť právny poriadok. Zmenu legislatívy nemožno vykonávať len na podklade samotného „oprávnenia“ tak urobiť. **Pri každej zmene právnej úpravy musí zákonodarca prihliadať na zachovanie nadobudnutých práv adresátov právnych noriem a princípov právneho štátu.**

204. Podľa Navrhovateľov sa zákonodarca uchýlil k výlučne formálnemu prístupu k zmene právneho poriadku, čím spôsobil **(i)** zásah do práv výrobcov elektriny z OZE a **(ii)** porušil tým materiálne princípy právneho štátu, medzi ktoré patria princípy právnej istoty a stability právneho poriadku, ktoré sú garanciou dôvery v právny systém a ochranou už nadobudnutých práv.
205. Ústavný súd mnohokrát vo svojej judikatúre **odmietol formálne racionálnu legitimitu právneho štátu** (napr. rozhodnutie Ústavného súdu, sp. zn.: PL. ÚS 17/08).
206. Podľa konštantnej judikatúry platí, že „*materiálny právny štát je vystavaný mimo iného na dôvere občanov v právo a právny poriadok. Podmienkou takejto dôvery je stabilita právneho poriadku a dostatočná miera právnej istoty občanov. Stabilita právneho poriadku a právna istota je ovplyvňovaná nielen legislatívnou činnosťou štátu (tvorbou práva), ale tiež aj činnosťou štátnych orgánov aplikujúcich právo.*“ (Rozhodnutie Ústavného súdu, sp. zn.: I. ÚS 407/2010, rozhodnutia Ústavného súdu Českej republiky, sp. zn.: II. ÚS 566/05 a sp. zn.: PL. ÚS 29/11).
207. Podľa názoru Ústavného súdu „**rešpektovanie princípu právnej istoty musí byť prítomné v každom rozhodnutí orgánov verejnej moci, a to tak v oblasti normotvornej, ako aj v oblasti aplikácie práva, keďže práve na ňom sa hlavne a predovšetkým zakladá dôvera občanov, ako aj iných fyzických osôb a právnických osôb k orgánom verejnej moci.**“ (Rozhodnutia Ústavného súdu sp. zn.: IV.ÚS 92/09 a sp. zn.: I.ÚS 54/02).
208. Navrhovatelia konštatujú, že prijatím Napádanej právnej úpravy došlo **nie len k zásahu do legitímneho nároku výrobcov elektriny z OZE na majetok garantovaný právnou úpravou, ale aj k narušeniu stability právneho poriadku a dôvery výrobcov elektriny z OZE v legislatívu, ktorá bytostne ovplyvňuje ich podnikanie na elektroenergetickom trhu, ako už bolo rozvedené v Analýze priemyselných asociácií ohľadom negatívnych dopadov odňatia podpory výrobcom elektriny z OZE, ktorá bola v tomto konaní predložená.**

VIII. RETROAKTIVITA NAPÁDANEJ PRÁVNEJ ÚPRAVY

209. Navrhovatelia poukazujú na to, že prijatím Napádanej právnej úpravy došlo k zmene garantovanej podpory a platného vzorca na priznanie podpory. Tým došlo k neplneniu znakov tzv. nepravej retroaktivity, resp. okamžitého účinku zákona (*porov.: Petrлік, D.: Retroaktivita právných predpisů v komunitárním právu. Linde, Praha 2005, s. 37*)
210. Navrhovatelia zdôrazňujú, že „*právna norma môže byť charakterizovaná ako pravo retroaktívna ak dnes stanoví právne následky pre skutkové podmienky, ktoré nastali pred nadobudnutím účinnosti tejto normy tak, akoby tieto právne následky platili už včera*“ (rozhodnutie Ústavného súdu, sp. zn.: PL. ÚS 10/04). Inými slovami, **ak v minulom okamžiku existovalo nejaké právo (alebo povinnosť) a zákon k tomuto minulému okamžiku toto právo (alebo povinnosť) zruší alebo zmení, ide o pravú retroaktivitu.**

211. „Pravá retroaktivita je fikciou, pretože hoci sa vie, že **v minulom okamžiku niekto mal nejaké právo, zákon finguje, že uvedený subjekt dané právo nemal, alebo ho mal iné.**“ (rozhodnutie Ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 10/06)
212. V zmysle uvedeného možno konštatovať, že výrobcovia elektriny z OZE v minulosti mali fixne garantované právo na 15-ročnú podporu, pričom takto **garantované právo bolo Napádanou právnou úpravou porušené. Ide tak o zjavnú zmenu pravidiel do minulosti.**
213. V predmetnej veci tak bola napádanou právnou úpravou **spätne zmenená garancia podpory.** Ilustratívne povedané: (i) včera platilo, že výrobca elektriny má **garantované** právo na podporu po dobu 15 rokov, (ii) dnes platí, že takto garantované právo na podporu v podobe vlastníckeho práva nemá, a to z dôvodu drakonickej sankcie za nesplnenie iracionálnej povinnosti. S uvedenou zmenou vzorca ohľadom priznávania podpory sa výrobca elektriny z OZE nemohol v minulosti oboznámiť. **Uvedená situácia teda predstavuje pravú retroaktivitu, pretože „dnes“ sa od výrobcov elektriny z OZE žiada povinnosť strpieť odňatie podpory, pričom „včera“ sa s touto skutočnosťou výrobcovia elektriny z OZE nemohli z právneho predpisu oboznámiť.** (porov.: Krejčí, J.: *Zpětná působnost zákonů z hlediska práva ústavního. Praha 1933, s. 71 a nasl.*)
214. Navrhovatelia sú toho názoru, že Napádaná právna úprava vykazuje znaky pravej retroaktivity. Je zrejmé, že u výrobcov elektriny z OZE spôsobila odňatie podpory, ktorú mali v minulosti fixne garantovanú. Z pohľadu výrobcov elektriny z OZE išlo o legitímne nadobudnuté očakávanie, ktoré malo byť v zmysle princípu ochrany nadobudnutých práv zachované, nie poškodené. **Uvedeným došlo nie len k zásahu do vlastníckeho práva ale ja k porušeniu princípu právnej istoty a právneho štátu v zmysle čl. 1 ods. 1 Ústavy.**
215. Navrhovatelia poukazujú na to, že aj keby si Ústavný súd neosvojil vyššie uvedenú argumentáciu a napádanú právnu úpravu by nepovažoval za pravo retroaktívnu, ale za zmenu do budúcnosti, Navrhovatelia poukazujú na to, že **zmena smerujúca do budúcnosti nemusí byť bez ústavného kontextu, pretože ak výrazne zhoršuje doterajšiu právnu pozíciu jednotlivca, potom môže byť v napätí s princípom ochrany legitímneho očakávania.** (rozhodnutie Ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 10/06)
216. Pravá retroaktivita je v porovnaní s retroaktivitou nepravou **extrémnym zásahom do princípu právnej istoty.** Ako bolo naznačené, nepravá retroaktivita môže tiež ústavne relevantne zasiahnuť do právnej istoty a to do legitímneho očakávania. Princíp právnej istoty ako komponent právneho štátu znamená, že **v špecifických okolnostiach nesmie byť arbitrárne, bez adekvátneho verejného záujmu zhoršená do budúcnosti právna pozícia jednotlivca.** (rozhodnutie Ústavného súdu Slovinska, sp. zn.: U-I-86/96, časť B.-I., § 6)
217. V zmysle uvedeného majú Navrhovatelia za to, že Napádaná právna úprava je neústavná, nakoľko:
- je disproporčná vo vzťahu k iným ústavným princípom a ústavným právam, najmä vlastníckemu právu;

- je v rozpore s princípmi materiálneho právneho štátu, najmä s princípom právnej istoty a princípom stability právneho poriadku;
- nemá dostatočnú právnu kvalitu, ktorej štandardy boli opakovane judikované EŠLP a Ústavným súdom;
- zasahuje do základného práva vlastníť majetok a porušuje princíp legitímneho očakávania na nadobudnutie majetku do budúcnosti;
- je retroaktívna a so spätnou účinnosťou zasahuje do právnych pomerov založených neskoršou právnou úpravou.

218. Vzhľadom na uvedené Navrhovatelia žiadajú, aby Ústavný súd rozhodol tak, ako je uvedené v Návrhu.

Skupina poslancov Národnej rady Slovenskej republiky
v zast. POLÁČEK & PARTNERS s.r.o., advokátska kancelária
Pavol Poláček, advokát a konateľ
+421 908 625 242 / ppolacek@polacekpartners.sk